

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Hodnocení finančního zdraví města

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

Autor:

Bc. Lenka Hlasová

2013

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka HLASOVÁ**
Osobní číslo: **E11428**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Hodnocení finančního zdraví města.**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Pojem finančního zdraví je obvykle používán ve vztahu ke stavu finanční situace podniků. V této oblasti existuje relativně ustálený přístup k hodnocení finančního zdraví opírající se o metody finanční analýzy podniků. Rovněž subjekty vládního sektoru se mohou setnout v situaci finanční tísně, popřípadě ve stavu neudržitelnosti jejich hospodaření. Vzhledem ke specifickým rozpočtového hospodaření územních samospráv je potřeba se zabývat metodami hodnocení finančního zdraví těchto subjektů.

Cílem práce je posoudit finanční zdraví města s využitím vlastního metodického postupu.

Postup zpracování:

1. Finanční zdraví, obecná definice.
2. Přehled používaných přístupů a aplikací pro hodnocení finančního zdraví.
3. Finance územní samosprávy, rozpočtové hospodaření a jeho specifika.
4. Ukazatele finančního zdraví pro územní samosprávy a způsoby jejich hodnocení.
5. Hodnocení finančního zdraví vybraného segmentu měst České republiky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 50 - 60 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

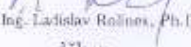
Seznam odborné literatury:

1. BLAHA, Z. S., JINDŘICHOVSKÁ, I. (2006), Jak posoudit finanční zdraví firmy. Praha : Management Press, 169s. ISBN 80-7261-145-3
2. MAREK, P. et al. (2009), Studijní průvodce financemi podniku. 2. vyd. Praha : Ekopress, 634 s. ISBN 978-80-86929-49-1
3. OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D. (2011), Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví. Praha : C. H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4
4. PEKOVÁ, J. (2011), Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR. Praha : Wolters Kluwer, 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1
5. PROVAZNÍKOVÁ, R. (2007), Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe. Praha : Grada Publishing, 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5
6. TOTH, P. et. al. (2005), Financování obcí ? sociálně ekonomický rozvoj systému. Praha : VŠE, 326 s. ISBN 80-245-0957-1

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: 1. března 2012

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Ladislav Rolínský, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 10 40
370 05 Česká Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Hodnocení finančního zdraví města vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a s použitím pramenů a literatury, které uvádím v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 odst. b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího práce a oponenta i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Soběslavi 8. 9. 2013

Lenka Hlasová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Ing. Milanu Jílkovi, Ph.D. za odbornou pomoc, kterou mi poskytoval při zpracování diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině za stálou podporu nejen při studiu.

OBSAH

1. ÚVOD	2
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	3
2.1. Obec, státní správa a veřejná samospráva, orgány obce	3
2.2. Formy produkce statků a služeb – interní a externí zabezpečení	4
2.3. Majetek obce	6
2.3.1. Vliv majetku na finanční hospodaření	7
2.4. Finanční hospodaření obce - rozpočet, rozpočtový výhled, fondy, operace mimo rozpočet	9
2.4.1. Rozpočtová skladba	11
2.4.2. Běžný a kapitálový rozpočet	16
2.5. Rozpočtové hospodaření obcí v ČR – příjmy, výdaje, saldo rozpočtů a zadluženost	17
2.6. Finanční zdraví a finanční analýza obce	23
2.7. Výkazy obce - zdroj dat pro finanční analýzu	25
3. METODIKA	31
3.1. Soustava poměrových ukazatelů, charakteristika, algoritmy výpočtu	31
3.2. Konstrukce výsledných ukazatelů pro závěrečné hodnocení	38
3.3. Závěrečné hodnocení – bodovací metoda	39
4. PRAKTICKÁ ČÁST	40
4.1. Stručná charakteristika města Soběslav	40
4.2. Výpočet a zhodnocení jednotlivých ukazatelů soustavy	41
4.2.1. Rozpočtové hospodaření	42
4.2.2. Zadluženost	52
4.2.3. Likvidita	55
4.3. Souhrnné závěrečné hodnocení ukazatelů soustavy	57
5. ZÁVĚR	61
SUMMARY, KEY WORDS	64
PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	

1. ÚVOD

Cílem diplomové práce je hodnocení finančního zdraví města Soběslav. Ke splnění tohoto úkolu slouží finanční analýza, která bývá tradičně spojována se zjišťováním finančního zdraví podnikatelských subjektů, ale svůj význam má i v oblasti municipální sféry.

Vzhledem k tomu, že k nejčastěji používaným ukazatelům k hodnocení finanční situace subjektů soukromého sektoru patří poměrové ukazatele, je v diplomové práci pozornost věnována právě tímto směrem.

Klasické poměrové ukazatele ve smyslu ukazatelů rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity je však nutno modifikovat a doplnit ukazateli novými, tzn. navrhnout systém ukazatelů vhodný k hodnocení finančního zdraví obcí, neboť veřejný sektor se ze své podstaty od soukromého sektoru značně odlišuje.

Zásadní je rozdílnost cílů, kdy účelem hospodaření obce není tvorba zisku, ale především uspokojování rozličných potřeb občanů. Kompletně jsou hlavní principy hospodaření obcí a z nich vyplývající diference oproti podnikatelským subjektům zpracovány v literárního přehledu diplomové práce.

Vzhledem k tomu, že u poměrových ukazatelů nelze stanovit doporučené hodnoty, kterých by klasifikovaná obec měla dosahovat, jejich výpočtem analýza finančního zdraví města nekončí. V diplomové práci je proto soustava ukazatelů dále analyzována prostřednictvím jedné z matematicko-statistických metod, jenž jsou založeny na srovnání s podobnými subjekty, resp. městy.

Přehled základních metod finanční analýzy, které lze použít pro hodnocení finančního zdraví, je také součástí literárního přehledu diplomové práce. Prostor je věnován i účetním a finančním výkazům, zdrojům nezbytných vstupních dat.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1. Obec, státní správa a veřejná samospráva, orgány obce

Obec, resp. město¹, je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Území obce je vymezeno hranicí jednoho nebo více souvislých katastrálních území (*ZÁKONY č. 128/2000 Sb.; č. 36/1960 Sb.*)

Pokud jde o právní formu, obec je veřejnoprávní korporací. Má vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. (*ZÁKONY č. 128/2000 Sb.; č. 1/1993 Sb.*)

Obec vykonává oba segmenty veřejné správy, tj. správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu, a to jednak státní správu v tzv. přenesené působnosti, jednak veřejnou samosprávu v tzv. samostatné působnosti.

Přenesenou působností obce se rozumí okruh záležitostí, jejichž výkon stát svěřil zákonem orgánům obce. Těmito orgány jsou výhradně obecní úřad a tzv. zvláštní orgány obce, nepatrná část přenesené působnosti, a to vydávání nařízení obce, přísluší radě obce, zcela výjimečně může být některá z činností přenesené působnosti svěřena komisi rady, které tuto činnost vykonávají pro stát jménem státu. K realizaci přenesené působnosti obce nemohou uplatňovat pravomoc volené orgány obce. (*ZÁKON č. 128/2000 Sb.; MF ČR [1], 2011; DUDA, 2002*)

Existují tři typy obcí z hlediska rozsahu výkonu svěřené státní správy. Všechny obce jsou obcemi se základním rozsahem přenesené působnosti (obce I. stupně – 6253 obcí²). Zvláštní zákon³ pak určuje obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně – 393 obcí²) a obce s rozšířenou působností (obce III. stupně – 205 obcí²), přičemž každá obec s rozšířenou působností je obcí s pověřeným obecním úřadem. Tyto obce vedle základního rozsahu přenesené působnosti vykonávají ještě část přenesené působnosti pro obce patřící do jejich správního obvodu, který stanoví Ministerstvo vnitra vyhláškou⁴. Správní obvod obce

¹ Obec, která má alespoň 3000 obyvatel je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Tento titul znovu získá i obec, která byla městem přede dnem 17. května 1954, požádá-li o to předsedu Poslanecké sněmovny – viz. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění.

² Český statistický úřad – údaje k 1. 1. 2013

³ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, v platném znění

⁴ Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, v platném znění

s rozšířenou působností se většinou skládá z několika správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. (*ZÁKON č. 128/2000 Sb.; MV ČR, 2010*)

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, jejichž spravování stát obci zákonem neodňal. Samostatnou působnost vykonává obec prostřednictvím svých volených orgánů, kterými jsou zastupitelstvo obce, rada obce a starosta obce, a při jejím výkonu jedná svým jménem a na vlastní účet. K orgánům obce působícím v této oblasti patří také obecní policie. Obecní úřad nemůže v samostatné působnosti až na nepodstatné výjimky o ničem rozhodovat a plní pouze uložené úkoly. (*ZÁKON č. 128/2000 Sb.; MF ČR [1], 2011; DUDA, 2002; BŘEŇ, 2007*)

V rámci samostatné působnosti je obec ve svém územním obvodu zejména povinna pečovat v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Z tohoto uvedeného demonstrativního výčtu vyplývá pro obec požadavek zabezpečovat všeobecný hospodářský, sociální a kulturní rozvoj. (*ZÁKON č. 128/2000 Sb.*)

2.2. Formy produkce statků a služeb – interní a externí zabezpečení

Obec ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečování veřejně prospěšných činností, typicky zřizuje organizační složky a příspěvkové organizace a zakládá obchodní společnosti. Může také zřizovat obecní policii. Není tedy odkázána jen na zaměstnance obecního úřadu. (*ZÁKONY č. 250/2000 Sb.; č. 128/2000 Sb.*)

Prostřednictvím organizačních složek obec zabezpečuje především čisté veřejné statky, které jsou obyvatelstvu poskytovány většinou bezplatně, případně za symbolickou úhradu. Příspěvkové organizace jsou vhodné k zajišťování smíšených veřejných statků, jejichž spotřeba je spojena s určitým uživatelským poplatkem. (*PROVAZNÍKOVÁ, 2007; PEKOVÁ, 2004*)

Organizační složka nemá právní subjektivitu, hospodaří jménem svého zřizovatele, není účetní jednotkou a zaměstnanci v ní zařazení jsou zaměstnanci obce. Tuto formu svého hospodaření volí obec pro takové činnosti, které nevyžadují velký počet zaměstnanců, nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení, nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné a nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

K účelům, pro něž byla organizační složka zřízena, jí obec předává do správy některý svůj majetek.

Rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu jejího zřizovatele, tzn., že obec má ve svém rozpočtu obsaženy veškeré příjmy a výdaje všech svých organizačních složek. Jedná se o tzv. brutto rozpočtový způsob financování.

Příspěvková organizace je právnickou osobou veřejného práva. Obec příspěvkové organizace zřizuje pro takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Jejich konkrétní vymezení je hlavní činností příspěvkové organizace, na kterou může navazovat činnost doplňková. Ta umožňuje co nejlepší využití všech hospodářských možností a odbornosti zaměstnanců příspěvkové organizace za předpokladu, že nebude narušovat plnění hlavního účelu organizace, nebude financována příspěvky zřizovatele, bude sledována odděleně a případný zisk, který by měl být dosažen, bude použit ve prospěch hlavní činnosti. (*ZÁKON č. 250/2000 Sb.*)

K plnění svých úkolů využívá příspěvková organizace zejména jí svěřený majetek, který zůstává ve vlastnictví obce a je zachycen na jejích podrozvahových účtech. Příspěvková organizace pak tento majetek vede v rozvaze na majetkových účtech a účetně jej odepisuje podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu. Účetní odpisy jsou mimo jiné zdrojem investičního fondu příspěvkové organizace. (*PETEROVÁ, 2009*)

Finanční hospodaření příspěvkové organizace v rámci hlavní činnosti se řídí rozpočtem, který musí být sestavován jako vyrovnaný. Příspěvková organizace má k dispozici peněžní prostředky získané vlastní činností, a to zejména užitelské poplatky od svých klientů, prostředky získané od jiných osob, a to především z rozpočtu svého zřizovatele, a prostředky svých fondů. Fungování příspěvkových organizací je přitom postaveno na tzv. netto principu rozpočtového financování, kdy příspěvková organizace je napojena na rozpočet zřizovatele saldem svého rozpočtu, tzn. příspěvkem a případně stanoveným odvodem. Obec poskytuje příspěvkové organizaci příspěvek na provoz zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb, eventuálně i dotace k financování investičních potřeb. Naopak pokud plánované výnosy příspěvkové organizace překračují plánované náklady, může zřizovatel uložit odvod z provozu jako závazný ukazatel rozpočtu. Smí stanovit i odvod z investičního fondu příspěvkové organizace, především se jedná o odvod z odpisů, jsou-li její investiční zdroje větší, než je jejich potřeba užití. Rozpočet obce také zprostředkovává vztah příspěvkové organizace k jiným rozpočtům. (*ZÁKON č. 250/2000 Sb.; LOVĚTÍNSKÝ, MYLKOVÁ, 2011; ŠELEŠOVSKÝ, 2004*)

Obchodní společnost může obec samostatně založit jen ve dvou podobách, jedná se o akciovou společnost nebo společnost s ručením omezeným. Majetkovou účast menší než 100 % však může mít u všech druhů obchodních společností, které dále upravuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. (*ZÁKON č. 250/2000 Sb.*)

Obec obchodní společnosti často využívá jako další způsob, jak poskytovat statky a služby pro své obyvatele. V takovém případě naprosto převažuje forma společnosti s ručením omezeným a obec je obvykle jediným vlastníkem. Produkty společnosti nejsou apriori určeny k prodeji na klasickém konkurenčním trhu a ta je tedy z valné většiny závislá na platbách z rozpočtu obce. Jejím cílem není generovat zisk. Naopak od majetkové účasti v obchodních společnostech, které jsou určeny pro obvyklé podnikání, obec očekává zvýšení rozpočtových prostředků příjmy z dividend nebo majetkových účastí. (*ZÁKON č. 250/2000 Sb.; NETOLICKÝ, 2008; PAVEL, 2008*)

Je běžné, že obec určité činnosti nevykonává ve vlastní režii tak, jak je popsáno výše, ale zadává je na základě smlouvy externím dodavatelům. Přitom by měla zajistit, aby statky a služby, které takto nakupuje, byly pořizovány v předem definované a dostatečné kvalitě za nejnižší cenu. K tomu slouží institut veřejných zakázek, kdy obec i jí zřízené příspěvkové organizace, tj. veřejný zadavatel, mají povinnost postupovat v režimu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, u zakázek s předpokládanou hodnotou nejméně 1 mil. Kč bez DPH u dodávek a služeb a 3 mil. Kč bez DPH u stavebních prací. (*ZÁKON č. 137/2006 Sb.; PAVEL, 2006*)

Mimo jiné v případě smluvního dodavatelsko-odběratelského vztahu s obchodní společností, jenž vykonává podstatnou část své činnosti ve prospěch obce, která zároveň vlastní výlučná majetková práva, není obec povinna postupovat podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Obchodní společnost je pak však považována také za veřejného zadavatele a musí při nákupech svých vstupů postupovat odpovídajícím způsobem. (*ZÁKON č. 137/2006 Sb.; PAVEL, 2008*)

2.3. Majetek obce

Aby obec mohla plnit zákonem jí uložené povinnosti, uspokojovat nejrůznější potřeby svých občanů, vytvářet vhodné podmínky pro podnikatelské aktivity nebo být např. sama podnikatelem, je nezbytné, aby vlastnila adekvátní majetek, který je tedy předpokladem pro rozvoj obce, k němuž dochází zejména v případě, že je atraktivní pro podnikatelské subjekty a

obyvatelstvo. Oprávnění nakládat s obecním majetkem je jednou ze složek výkonu samostatné působnosti obce. (BŘEŇ, 2010; KYPETOVÁ, 2010; TOTH, 2005)

Na základě platného účetního členění lze přitom do majetku obce zahrnout stálá aktiva, tj. dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek a dlouhodobé pohledávky, a oběžná aktiva, tj. zásoby, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. (VYHLÁŠKA č. 410/2009 Sb.)

Platí, že obec při nakládání se svým majetkem vystupuje vůči ostatním subjektům z pozice rovnosti, tj. není mocensky nijak nadřazena. Má shodná práva a povinnosti jako ostatní vlastníci. Na druhé straně však především zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ale i jiné právní předpisy⁵, omezují v některých případech svobodu jednání obce. Důvodem je skutečnost, že obec disponuje veřejným majetkem a nakládá s veřejnými prostředky, a proto do popředí vystupuje veřejný zájem na její transparentní a efektivní hospodaření. (BŘEŇ, 2010; DUDA, 2002)

Následující podkapitola je věnována především vybraným aspektům problematiky dlouhodobého hmotného majetku, a to zejména nemovitostem typu staveb, jejichž vlastnictví výrazně ovlivňuje příjmy i výdaje obcí. Některé další otázky související s majetkem obcí jsou řešeny napříč literárním přehledem této práce.

2.3.1. Vliv majetku na finanční hospodaření

Vybavenost jednotlivých obcí majetkem se výrazně liší v důsledku různého objemu aktiv, která ně přešla zejména na základě zákonů č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí a č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, a také jako důsledek dalšího přístupu obce k tomuto majetku a schopnosti získávat majetek nový. (KYPETOVÁ, 2010; BŘEŇ, 2009; PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ [1], 2012)

Některý majetek je pro obec nezbytný, neboť je využíván k plnění zákonných úkolů. Jedná se o majetek spojený s výkonem veřejné správy včetně zdaleka nejrozsáhlejší skupiny majetku, který slouží k zabezpečování veřejných statků a k prospěšným účelům. Vzhledem k tomu, že veřejné statky má obec zajišťovat v souladu s místními předpoklady a místními zvyklostmi, disponuje v přístupu k tomuto majetku značnou volností. (PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ [1], 2012; ZÁKON č. 128/2000 Sb.)

⁵ Např. zákony č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění a č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění

Hlavně větší obce vlastní často příliš rozsáhlý majetek, zejména typu staveb, než který si mohou dovolit dlouhodobě udržovat a provozovat. Pokud obec takový majetek má, měla by být mimo jiné schopna alokovat z rozpočtu na daný rok odpisy⁶ a tyto prostředky kumulovat na jeho údržbu. V opačném případě majetek chátrá a ztrácí svoji hodnotu. Velký objem majetku tedy obec nesporně výrazně finančně oslabuje. Jako správná cesta se tak jeví méně majetku, se kterým nicméně bude možné poskytovat mnoho kvalitních a žádaných služeb občanům. (*DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2013*)

U majetku bez zákonné vázanosti, tj. u tzv. zbytného majetku, by proto obec měla zvažovat jeho držbu, přičemž z hlediska dlouhodobého rozvoje je potřeba zbavit se majetku, který ji zatěžuje, a který si ponechává bez racionálního důvodu. Zároveň obec musí zodpovědně přistupovat k pořízení nového majetku, který je náročný na provoz a údržbu. To se týká i menších obcí, které ačkoli nejvíce pociťují nedostatek prostředků na rozvoj občanské a technické vybavenosti, vlastní často i zbytné nebo nadstandardní vybavení, jehož nároky na běžné výdaje omezují zdroje potřebné na další investice. (*DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2013; KYPETOVÁ, 2010; PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ [1], 2012*)

Na druhé straně je nepochybným objektivním důvodem, proč by obec měla držet zbytný majetek, jeho ziskovost. Takový majetek obvykle přímo nesouvisí s hlavním posláním obce, ale je určen k podnikání⁷, popřípadě z něj obci plynou nedaňové příjmy⁸. Typicky poměrně stabilní příjmy z pronájmu budov a pozemků mohou, a to i významně, vylepšit rozpočtové hospodaření. (*PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ [1], 2012; BŘEŇ, 2010*)

Nelze opomenout ani strategické důvody k vlastnictví určitého majetku, a to i přes jeho současnou zbytnost a záporný dopad na rozpočet, pokud tímto obec sleduje rozvojové cíle, kdy předpokládá využití tohoto majetku v budoucnu, případně chce jeho držením zabránit negativnímu vývoji či podpořit jevy pozitivní. (*PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ [1], 2012*)

⁶ Odpisy dlouhodobého majetku se promítají v rozvaze, výkaze zisku a ztráty, ale nikoli v rozpočtu obce, resp. v rozpočtových výdajích. Do roku 2011 obce odepisovaly jen dlouhodobý majetek určený k hospodářské (podnikatelské) činnosti. Metoda odepisování dlouhodobého majetku využívaného v rámci veřejné činnosti obce byla poprvé uplatněna v účetní závěrce sestavené k 31.12.2011. Hodnota oprávek, resp. dopočtené odpisy, nebyla v tomto roce ještě účtována do nákladů, tak jak je tomu od následujícího roku, ale jako oceňovací rozdíl při změně metody se souvztažným zápisem k příslušnému účtu oprávek – viz vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 593/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

⁷ Blíže kap. 2.2. – viz. obchodní společnost s majetkovou účastí obce a kap. 2.4. - operace mimo rozpočet

⁸ Jsou-li sledovány jako součást veřejné činnosti obce.

Tabulka 1: Vazby finančního a majetkového hospodaření

		Vliv na rozpočet		
Majetek		kapitálové výdaje při pořízení	běžné příjmy příjmy z vl. činnosti příjmy z podnikání	běžné výdaje výdaje na údržbu a provoz
určený k plnění zákonných povinností a k poskytování statků a služeb i mimo toto legislativně stanovené minimum dle filozofie obce		generující zisk	strategický	ostatní - nepotřebný
dobře hospodaření	výdaje na údržbu a provoz obvykle přesahují příjmy z vl. činnosti	příjmy z vl. činnosti a příjmy z podnikání přesahují náklady na údržbu a provoz	výdaje na údržbu a provoz dočasně přesahují příjmy z vl. činnosti, resp. příjmy z podnikání	výdaje na údržbu a provoz přesahují příjmy z vl. činnosti, resp. příjmy z podnikání
	lepší využívání majetku → nedaňové příjmy, příjmy z podnikání → výdajové úspory			prodej ←
Zdroj: PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ [1, 2]., 2012; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ				kapitálové příjmy

2.4. Finanční hospodaření obce - rozpočet, rozpočtový výhled, fondy, operace mimo rozpočet

Finanční hospodaření obce se řídí jejím ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem.

Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem obce, který slouží pro střednědobé finanční plánování. Sestavuje se na základě smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků jsou uvedeny jejich dopady na hospodaření obce po celou dobu trvání tohoto závazku.

V návaznosti na rozpočtový výhled obec vypracovává svůj roční rozpočet. Vychází také z údajů z rozpisu platného státního rozpočtu a rozpočtu kraje, popřípadě rozpočtového provizoria, které stanoví vztahy k rozpočtům obcí.

Obsahem rozpočtu je přehled příjmů a výdajů a ostatních peněžních operací, které obec předpokládá v rozpočtovém roce, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Některé peněžní operace nicméně probíhají i mimo rozpočet. Součástí rozpočtu obce jsou také všechny příjmy a výdaje organizačních složek, které obec zřídila.

Peněžní fondy obec zřizuje podle své vlastní úvahy, resp. podle svých potřeb, a to pro konkrétní účely nebo bez účelového určení. Zdrojem peněžních fondů jsou zejména přebytky hospodaření minulých let, příjmy běžného roku, které nejsou v tomto roce určeny k využití a převody prostředků během roku do těchto fondů.

Mimo rozpočet mohou probíhat pouze tři druhy peněžních operací. Jedná se o peněžní operace týkající se cizích prostředků⁹, sdružených prostředků¹⁰ a podnikatelské činnosti¹¹ (*ZÁKON č. 250/2000 Sb.*)

Podnikatelská činnost obce se sleduje na zvláštním bankovním účtu, jehož prostřednictvím jsou realizovány příslušné příjmy a výdaje bez použití rozpočtové skladby. Obec převádí do rozpočtového hospodaření obvykle část peněžních prostředků, které jsou na účtu podnikatelské činnosti k dispozici,¹² přičemž může jít o zůstatek účtu ke konci roku nebo o disponibilní zůstatek. V případě, že peněžní prostředky na účtu podnikatelské činnosti nestačí na pokrytí závazků, dochází k toku peněz opačným.¹³ (*KOTRBA, SVOBODA, 2011; VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.*)

Obce, které dosud nepřešly ke sledování příjmů a výdajů z podnikatelské činnosti na odděleném bankovním účtu a používají tedy stejný běžný účet jako u hlavní činnosti, sledují výsledek podnikání náhradně ve třídě financování.¹⁴ (*VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.*)

Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový v případě, že některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Schodkový rozpočet může být schválen jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenými půjčenými prostředky splatnými z rozpočtu v následujících

⁹ Peněžní prostředky, o nichž se neví, zda náleží obci.

¹⁰ Finanční prostředky sdružené na základě smlouvy o sdružení k dosažení sjednaného účelu – definice dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění

¹¹ Jedná se o soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku – definice dle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění.

¹² V tomto případě se použije položka druhového třídění rozpočtové skladby 4131, převody z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti – viz. vyhláška č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě, v platném znění.

¹³ Použije se položka druhového třídění rozpočtové skladby 5341, převody vlastním fondům hospodářské (podnikatelské) činnosti – viz. vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, v platném znění.

¹⁴ Použije se položka druhového třídění rozpočtové skladby 8901, operace z peněžních účtů organizace nemající charakter příjmů a výdajů vládního sektoru, přičemž příjmy jsou na této položce zaznamenávány s kladným, výdaje se záporným znaménkem – viz. vyhláška 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, v platném znění.

letech. Použití prostředků z přebytkového hospodaření a způsob úhrady schodku je znázorněn na obrázku 1. (ZÁKON č. 250/2000 Sb.)

Schválený rozpočet obce by měl být stabilní a všestranně závazný. Dojde-li však ke změně podmínek a předpokladů, ze kterých se při jeho sestavování vycházelo, může být změněn. Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními. (ZÁKON č. 250/2000 Sb.; PETEROVÁ, 2012)

Po skončení kalendářního roku obec vypracovává závěrečný účet, jehož součástí jsou i údaje o skutečném plnění rozpočtu. (ZÁKON č. 250/2000 Sb.)

2.4.1. Rozpočtová skladba

Rozpočet obce, a to rozpočtované i skutečné příjmy a výdaje, se zpracovává v třídění podle již výše zmíněné rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou¹⁵, která byla za dobu své existence několikrát změněna. (ZÁKON č. 250/2000 Sb.; VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.)

Do roku 2013 rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje jen z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního.

Z hlediska odpovědnostního se třídí příjmy a výdaje státního rozpočtu podle správců kapitol. Pro obce je toto třídění nepovinné a je v jejich pravomoci ho využít.

Z hlediska druhového obec třídí všechny příjmy a výdaje. Příjmy se rozdělují na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Výdaje se rozdělují na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Třetím okruhem je tzv. financování. Toto základní dělení představuje třídy, které dále obsahují seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky. (VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.)

¹⁵ Vyhláška MF č. 323/2002, o rozpočtové skladbě, v platném znění

Obrázek 1: Základní vztah příjmů, výdajů a financování

Rozpočet	
Třída 1: Daňové příjmy	Třída 5: Běžné výdaje
Třída 2: Nedaňové příjmy	Třída 6: Kapitálové výdaje
Třída 3: Kapitálové příjmy	
Třída 4: Přijaté dotace	
Přebytek	Schodek
Třída 8: Financování	
-	+
zvýšení stavu prostředků na krátkodobých bankovních účtech	snížení stavu prostředků na krátkodobých bankovních účtech
splátky jistin půjčených prostředků	přijetí půjčených prostředků
řízení likvidity - nákup CP	řízení likvidity - prodej CP
Kombinace	
PŘEBYTEK - \sum FINANCOVÁNÍ = 0	SCHODEK + \sum FINANCOVÁNÍ = 0

Zdroj: VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Z hlediska odvětvového se třídí příjmy a výdaje obce podle odvětví. Výdaje se z tohoto hlediska třídí všechny, z příjmů jen nedaňové a kapitálové příjmy. Používá se třídění do skupin, které obsahují oddíly, pododdíly a jednotlivé paragrafy.

Smyslem konsolidace na úrovni obce je očistit příjmy a výdaje o interní přesuny peněžních prostředků mezi bankovními účty a účty fondů.¹⁶

Pro účely vyšších agregací se používají záznamové jednotky, které slouží pro registraci vzájemných plateb a inkas mezi subjekty soustavy veřejných rozpočtů a ostatních veřejných peněžních fondů řídicích se rozpočtovou skladbou v případě, že skutečnost, že jde o tyto příjmy a výdaje, není vyjádřena již v druhovém třídění.

S účinností od 1. 1. 2013 byla zavedena další třídění. Jedná se o třídění zdrojové, které se skládá se z třídění podkladového, prostorového a nástrojového, doplňkové, programové, účelové, strukturní a transferové.

¹⁶ Příjmy se konsolidují položkami druhového třídění 4133, převody z vlastních rezervních fondů, 4134, převody z rozpočtových účtů, 4139, ostatní převody z vlastních fondů. Výdaje se konsolidují položkami 5342, převody FKSP a sociálnímu fondu obcí a krajů, 5344, převody vlastním rezervním fondům, 5345, převody vlastním rozpočtovým účtům, 5349, ostatní převody vlastním fondům - viz. vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, v platném znění.

Obcí se potom týká jen třídění prostorové, jenž třídí příjmy podle toho, zda je jejich zdrojem tuzemsko nebo zahraničí a výdaje podle toho, kterými z těchto příjmů jsou kryty. Na něj navazuje třídění nástrojové, které přesně specifikuje původ příjmů ze zahraničních zdrojů a jim odpovídajících výdajů. Dále obce využívají třídění transferové. To třídí příjmy, které mají povahu transferů podle poskytovatele a stejným způsobem výdaje, které jsou těmito transfery kryty. (*VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.*)

Tabulka 2: Zjednodušená struktura příjmů a výdajů dle druhového třídění rozpočtové skladby

TŘÍDA 1: DAŇOVÉ PŘÍJMY	TŘÍDA 5: BĚŽNÉ VÝDAJE
<ul style="list-style-type: none"> * Svěřené a sdílené daně (daně z příjmů, DPH, daň z nemovitostí) * Daně a poplatky z vybraných činností a služeb (poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, místní poplatky z vybraných činností a služeb, ostatní odvody z vybraných činností a služeb, správní poplatky) 	<ul style="list-style-type: none"> * Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci, pojistné * Neinvestiční nákupy a související výdaje <ul style="list-style-type: none"> - nákup materiálu (ochranné pomůcky, drobný hmotný dlouhodobý majetek, ...) - úroky a ostatní finanční výdaje (úroky z půjčených prostředků, realizované kurzové ztráty, poplatky dluhové služby, ...) - nákup vody, paliv a energie - nákup služeb (služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací, peněžních ústavů, nájemné, konzultační, poradenské a právní služby, služby školení a vzdělávání, ...) - ostatní nákupy (dodavatelsky zajišťované opravy a údržba, programové vybavení, cestovné, pohoštění, nájemné za nájem s právem koupě, ...) - poskytnuté zálohy, jistiny - výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady, věcné dary (sankce v obchodních vztazích, výdaje na dopravní územní obslužnost, odvody za neplnění povinností zaměstnávat zdravotně postižené, ...) * Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím. Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům * Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu <ul style="list-style-type: none"> - veřejným rozpočtům ústřední a územní úrovně, příspěvkovým a podobným organizacím - převody vlastním fondům (mimorozpočtovým – cizí, sdružené pr., podnikatelská činnost - a sociálnímu fondu a fondům, které jsou součástí rozpočtu – <i>konsoliduje se</i>) - ostatní transfery jiným veřejným rozpočtům (nákup kolků, daně a poplatky státnímu rozpočtu, sankční platby, vratky transferů, finanční vypořádání, ...) * Neinvestiční transfery obyvatelstvu (sociální dávky, náhrady, dary, ...) * Neinvestiční transfery do zahraničí (mezinárodním organizacím, cizím státům, ...) * Neinvestiční půjčené prostředky (vč. nákupu dluhopisů) - <i>nejde-li o řízení likvidity</i>
Třída 2: NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	
<ul style="list-style-type: none"> * Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem <ul style="list-style-type: none"> - příjmy z vlastní činnosti (z poskytování služeb a výrobků, ...) - odvody přebytků organizací s přímým vztahem (příspěvkových organizací, ...) - příjmy z pronájmu majetku - výnosy z finančního majetku (úroky z vkladů, úroky ze státních a komunálních dluhopisů, příjmy z podílu na zisku a dividend, realizované kurzové zisky, ...) * Přijaté sankční platby a vratky transferů (a ostatní příjmy z finančního vypořádání minulých let) * Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy (z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku, neinvestiční dary, pojistné náhrady, ...) * Přijaté splátky půjčených prostředků (vč. dluhopisů) - <i>nejde-li o řízení likvidity</i> 	
TŘÍDA 3: KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	
<ul style="list-style-type: none"> * Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného) a ostatní kapitálové příjmy (dary, příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku, ...) * Příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku (z prodeje akcií, majetkových podílů, ...) - <i>nejde-li o řízení likvidity</i> 	
TŘÍDA 4: PŘIJATÉ DOTACE	
<ul style="list-style-type: none"> * Neinvestiční dotace <ul style="list-style-type: none"> - od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (z všeobecné pokladní správy, v rámci souhrnného dotačního vztahu, ostatní transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu, ...) - od veřejných rozpočtů územní úrovně (od obcí, krajů, regionálních rad, ...) - převody z vlastních fondů (mimorozpočtových – fond cizích pr., sdružených pr. a podnikatelské činnosti - a fondů, které jsou součástí rozpočtu – <i>konsoliduje se</i>) - ze zahraničí (od cizích států, mezinárodních institucí, EU, ...) - ze státních finančních aktiv * Investiční transfery - ze stejných zdrojů, mimo transferů ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu a převodů z vlastních fondů 	
	TŘÍDA 6: KAPITÁLOVÉ VÝDAJE
	<ul style="list-style-type: none"> * Investiční nákupy a související výdaje (dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek, pozemky) * Nákup akcií a majetkových podílů - <i>nejde-li o řízení likvidity</i> * Investiční transfery (podnikatelským subjektům, neziskovým a podobným organizacím, veřejným rozpočtům ústřední a územní úrovně, příspěvkovým a podobným organizacím, obyvatelstvu, do zahraničí) * Investiční půjčené prostředky - <i>nejde-li o řízení likvidity</i>

Zdroj: ÚFIS; VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 3: Zjednodušená struktura financování dle druhového třídění rozpočtové skladby

Třída 8: Financování
*Financování z tuzemska
- krátkodobé financování (splatnost do 1 roku)
■ vydané dluhopisy (+)
■ uhrazené splátky (úmor) vydaných dluhopisů (-)
■ přijaté půjčené prostředky (+)
■ uhrazené splátky přijatých půjčených prostředků (-)
■ změna stavu prostředků na bankovních účtech (+/-)
■ aktivní operace řízení likvidity - příjmy (+)
■ aktivní operace řízení likvidity - výdaje (-)
- dlouhodobé financování (splatnost nad 1 rok)
■ ve stejné struktuře
* Financování ze zahraničí
- krátkodobé financování
■ ve stejné struktuře
- dlouhodobé financování
■ ve stejné struktuře
* Opravné položky k peněžním operacím
- operace z peněžních účtů organizace nemající charakter příjmů a výdajů vládního sektoru (náhradní sledování výsledku podnikatelské činnosti obce, není-li sledována na zvláštním bankovním účtu)
- nerealizované kurzové rozdíly (rozdíly plynoucí z nového kurzového ocenění stavu depozit)

Zdroj: ÚFIS; VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

2.4.2. Běžný a kapitálový rozpočet

Druhové třídění rozpočtové skladby umožňuje rozdělení rozpočtu na běžný a kapitálový rozpočet.

Běžný rozpočet tvoří bilanci běžných příjmů a výdajů. Do běžných příjmů jsou zahrnovány ty druhy příjmů, které se každoročně opakují, tzn., že jejich velikostní změna mezi jednotlivými roky je relativně malá. Běžné výdaje pak analogicky tvoří každoročně se opakující výdaje, které slouží k běžné spotřebě a jsou realizovány v daném roce. U těchto příjmů a výdajů lze uplatňovat aktivní finanční politiku, kdy na straně běžných příjmů jde o mobilizaci rezerv v těch příjmech, které může obec ovlivnit, na straně běžných výdajů se jedná o jejich adekvátní redukci. (TOMÁNEK, 2006; DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2012)

Výsledek bilance běžného rozpočtu může být záporný, nulový či kladný, přičemž připustit možnost, že by tento výsledek byl v dlouhém období záporný obecně není možné, neboť běžná spotřeba by byla větší než její zdroje a krytí by pak muselo být na úkor zadlužování a prodeje majetku, což mohou být vždy jevy pouze dočasné. Rozhodujícím požadavkem na běžný rozpočet z dlouhodobého hlediska je proto minimálně jeho vyrovnanost, i když zejména z toho důvodu, že součástí výdajů by měly být, ale nejsou, odpisy, dosažení pouhé vyrovnanosti naznačuje, že stav hospodaření obce není v pořádku, neboť nejsou tvořeny zdroje na hrazení opotřebení majetku.

Kapitálový rozpočet je tvořen na příjmové straně příjmy z kapitálových dotací, z prodeje majetku a z přebytku běžného rozpočtu. Příjmy z kapitálových dotací a z prodeje majetku nemohou dlouhodobě zaručovat příjmy kapitálového rozpočtu, jediným relativně stabilním zdrojem na kapitálové výdaje je tak přebytek běžného rozpočtu.

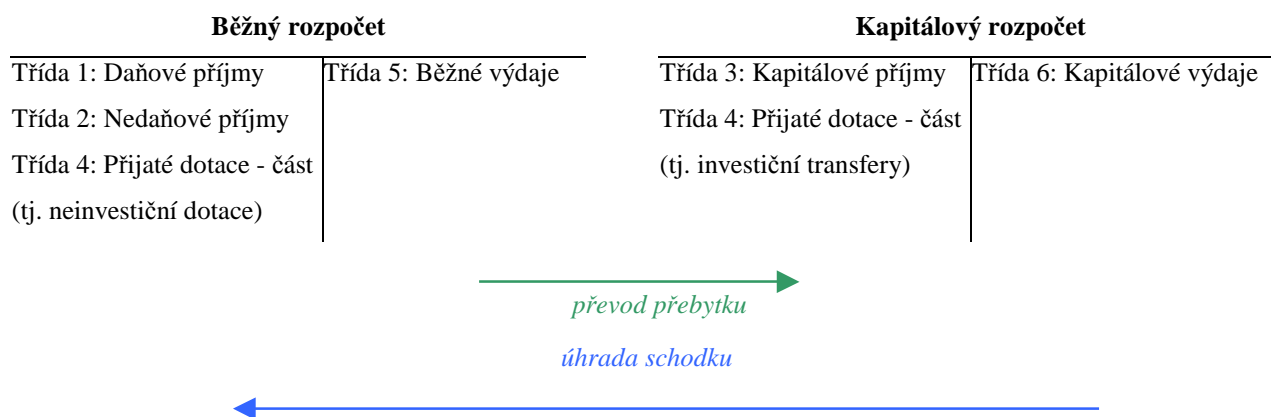
Výsledek bilance příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu pak opět může být záporný, nulový nebo kladný. (TOMÁNEK, 2006)

Běžně se vyskytuje záporná bilance příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu. K reálnému vyrovnání pak mohou být použity buď vlastní prostředky z předcházejících období nebo zápůjční prostředky, které nicméně z dlouhodobého hlediska musí být splaceny. Při rozhodování o investičních úvěrech je proto nutno vzít v úvahu stávající zadluženost obce včetně splátek nového úvěru, resp. schopnost běžného rozpočtu unést roční dluhovou službu. (TOMÁNEK, 2006; DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2012)

Případný přebytkový kapitálový rozpočet může být způsoben časovým nesouladem mezi vznikem zdrojů na kapitálové výdaje a jejich použitím, kdy např. v důsledku spoření na větší kapitálové výdaje je celková bilance hospodaření i po několik let kladná a následně

dojde k použití vlastních prostředků na pokrytí deficitu kapitálového rozpočtu. Pokud však přebytek kapitálového rozpočtu dlouhodobě pokrývá deficit běžného rozpočtu, jedná se o vysoce negativní jev již naznačený výše. (TOMÁNEK, 2006)

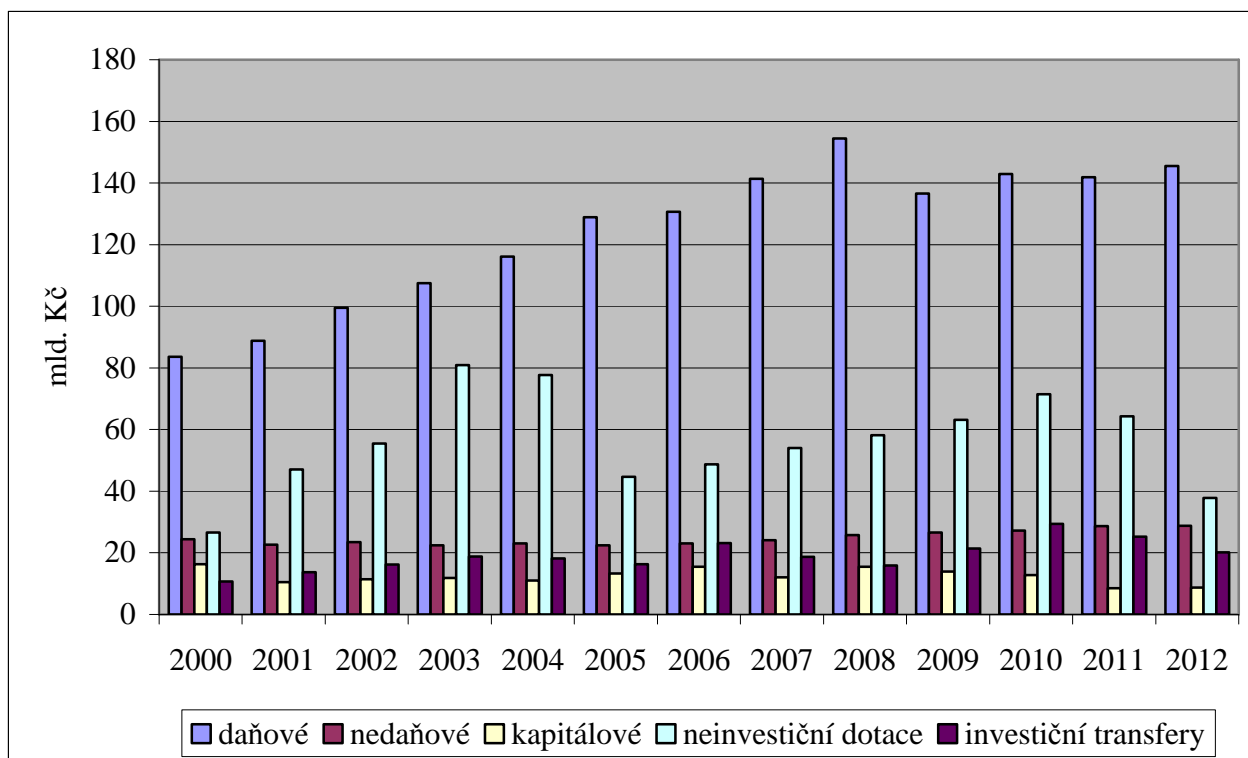
Obrázek 2: Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, 2007; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

2.5. Rozpočtové hospodaření obcí v ČR – příjmy, výdaje, saldo rozpočtů a zadluženost

Graf 1: Struktura příjmů obcí po konsolidaci v letech 2000 – 2012

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Nejvýznamnějším příjmem obcí jsou daňové příjmy, které jsou definovány zejména zákonem 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (RUD). Dle tohoto zákona jsou tvořeny výlučnými daňovými příjmy, podílem na sdílených daních a tzv. motivačními prvky (ARISweb, ÚFIS; MF ČR [2], 2011).

Systém rozpočtového určení daní, který se od roku 2008 do roku 2011 neměnil, doznal změn s účinností od 1. 1. 2012,¹⁷ zásadní úpravy však od 1. 1. 2013 přinesla novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. (ZÁKON č. 243/2000 Sb.)

Tabulka 4: Výlučné daňové příjmy

		"Územní" výnos	
Rok	2011 - 2013	daň z nemovitostí	daň z příjmů PO placená obcemi

Zdroj: ZÁKON č. 243/2000 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 5: Sdílené daně

		Celostátní hrubý výnos				
		DPH	daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků	daň z příjmů FO vybírané srážkou	60 % výnosu daň z příjmů FO z podnikání	daň z příjmů PO (bez daně placené obcemi nebo krajem)
Podíl obcí v %						
Rok						
	2011	21,4	21,4	21,4	21,4	21,4
	2012	19,93	21,4	21,4	21,4	21,4
	2013	20,83	22,87	23,58	23,58	23,58

Zdroj: ZÁKON č. 243/2000 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 6: Tzv. motivační prvky systému RUD

		Celostátní hrubý výnos	"Územní" výnos ¹⁸
		daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků	daň z příjmů FO z podnikání
Podíl obcí v %			
Rok	2011 - 2013		
		1,5	30

Zdroj: ZÁKON č. 243/2000 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

¹⁷ V souvislosti s novelou zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

¹⁸ Dle trvalého pobytu podnikající FO

Procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daní, stanoví Ministerstvo financí každoročně vyhláškou¹⁹.

V případě sdílených daní je tento podíl stanoven na základě výměry katastrálního území obce, počtu obyvatel obce a koeficientů postupných přechodů. Od roku 2013 má svou váhu v propočtu sdílených daní také počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí. U daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která se řadí do tzv. motivačních prvků, je kritériem pro stanovení konkrétního podílu počet zaměstnanců v obci. (ZÁKON č. 243/2000 Sb.)

Přijaté dotace jsou druhým nejdůležitějším příjmem obcí. Většina dotací, které obce obdrží, je definována a schválena zákonem o státním rozpočtu²⁰. (ARISweb, ÚFIS)

Jedná se zejména o neinvestiční dotace, resp. příspěvky, poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012, 2013)

Tabulka 7: Obsah finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích

		Finanční vztahy	
		pro rok 2011 a 2012	pro rok 2013
Obsah	* Příspěvek na školství		* Dotace na vybraná zdravotnická zařízení
	* Dotace na vybraná zdravotnická zařízení		* Příspěvek na výkon státní správy
	* Příspěvek na výkon státní správy		
	* Dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím		

Zdroj: ZÁKONY č. 433/2010 Sb.; 455/2011 Sb.; 504/2012 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Příspěvek na školství sloužil k částečné úhradě provozních výdajů základních, mateřských, speciálních základních a mateřských škol, víceletých gymnázií, pokud v nich žáci plnili povinnou školní docházku, mateřských a základních škol při zdravotnických zařízeních zřizovaných obcemi a dále pro přípravné stupně speciálních škol zřizované obcemi. Kritériem pro alokaci příspěvku obcím byl počet dětí a žáků. Od roku 2013

¹⁹ S účinností od 1. 1. 2013 je platná vyhláška č. 449/2012 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daní z přidané hodnoty a daní z příjmů.

²⁰ Aktuální je zákon č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2013.

v souvislosti s novelou zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, již není tento příspěvek rozpočtován. O odpovídající objem prostředků jsou posílány sdílené daně obcí.

Dotace na vybraná zdravotnická zařízení je určena pro zvláštní dětská zařízení, tj. dětské domovy pro děti do tří let věku, která nejsou příjmově napojena na soustavu zdravotních pojišťoven a u nichž zřizovatelskou funkci vykonává obec. Kritériem pro alokaci dotace je počet míst. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012, 2013)

Příspěvek na výkon státní správy má částečně pokrývat výdaje spojené s výkonem státní správy. Výše příspěvku je závislá na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy a na velikosti správního obvodu vyjádřené počtem trvale bydlících obyvatel. V případě obcí s rozšířenou působností je dalším kritériem podíl velikosti správního centra vyjádřená taktéž počtem trvale bydlících obyvatel a velikosti správního obvodu. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012, 2013; ZÁKONY č. 433/2010 Sb.; 455/2011 Sb.; 504/2012 Sb.)

Dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím byla určena na úhradu provozních výdajů organizací typu knihoven, divadel apod., které se zánikem okresních úřadů přešly do samostatné působnosti obcí. V kontextu se zmiňovanou novelou zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, a s realizací úsporných opatření ve státním rozpočtu není od roku 2013 rozpočtována ani tato dotace.

Mimo finanční vztahy jsou v kapitole Všeobecná pokladní správa rozpočtovány pro obce další hlavně neinvestiční dotační tituly. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012, 2013)

Tabulka 8: Významné položky v rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa

Všeobecná pokladní správa - další prostředky	
pro rok 2011	pro rok 2012
* Dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí	* Dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí ►
* Navýšení příspěvku na výkon státní správy v oblasti sociálních služeb pro obce s rozšířenou působností	▼ pro rok 2013 ► přesun – kapitola MPSV ČR

Zdroj: PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012, 2013; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Dotace, které byly určeny na výkon státní správy v oblasti sociálních služeb, obce s rozšířenou působností získávaly na základě počtu vyhodnocených žádostí o příspěvek na péči za měsíc listopad předcházejícího roku a objemu vyplacených dotací na příspěvky na

péči za celý minulý rok. V souvislosti s tzv. sociální reformou²¹ nejsou od roku 2012 tyto prostředky pro obce rozpočtovány, neboť zprostředkování výplat sociálních dávek přešlo na Úřad práce ČR. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012)

Dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí je určena k pokrytí osobních, provozních a věcných výdajů spojených s plněním těchto úkolů. Od roku 2013 není tato dotace obcím vyplácena z kapitoly Všeobecná pokladní správa, ale ze své rozpočtové kapitoly ji poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. (MPSV ČR, 2013)

Z ostatních kapitol státního rozpočtu jsou obcím poskytovány i další prostředky neinvestičního i investičního charakteru. (PAVLÍKOVÁ 2011, 2012, 2013)

Až do roku 2012 byla dlouhodobě kapitolou s největším objemem neinvestičních dotací určených pro obce kapitola Ministerstva práce a sociálních věcí. Jednalo se především o prostředky poskytované obcím s rozšířenou působností na výplatu již zmíněných sociálních dávek příjemcům. V důsledku změn sociálního systému od roku 2012 již tyto obce výplatu sociálních dávek nezprostředkovávají, a proto pro ně nejsou v kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí rozpočtovány žádné prostředky. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012)

Co se týká investičních prostředků, ty mohou obce získat především z rozpočtových kapitol jednotlivých ministerstev v rámci dotačních programů, které každoročně vznikají. (PAVLÍKOVÁ, 2011, 2012, 2013).

Investiční i neinvestiční dotace mohou obcím plynout také z rozpočtů státních fondů, z rozpočtů krajů, jiných obcí, regionálních rad nebo i ze zahraničí. (ARISweb; ÚFIS; VYHLÁŠKA č. 323/2002 Sb.).

Z uvedeného je zřejmé, že obce nemají možnost daňové příjmy a přijaté dotace účinněji ovlivňovat.

Určité možnosti se týkají jen daně z nemovitostí, u které obec může alespoň částečně působit na velikost jejího výnosu prostřednictvím koeficientů,²² daně z příjmů právnických osob, kdy poplatníkem je příslušná obec a tzv. motivačních prvků rozpočtového určení daní, nicméně tyto příjmy lze ovlivnit jen nepřímo vytvářením širšího podnikatelského prostředí. V podstatě jedinou platbou daňového charakteru, o jejímž zavedení rozhoduje sama obec,

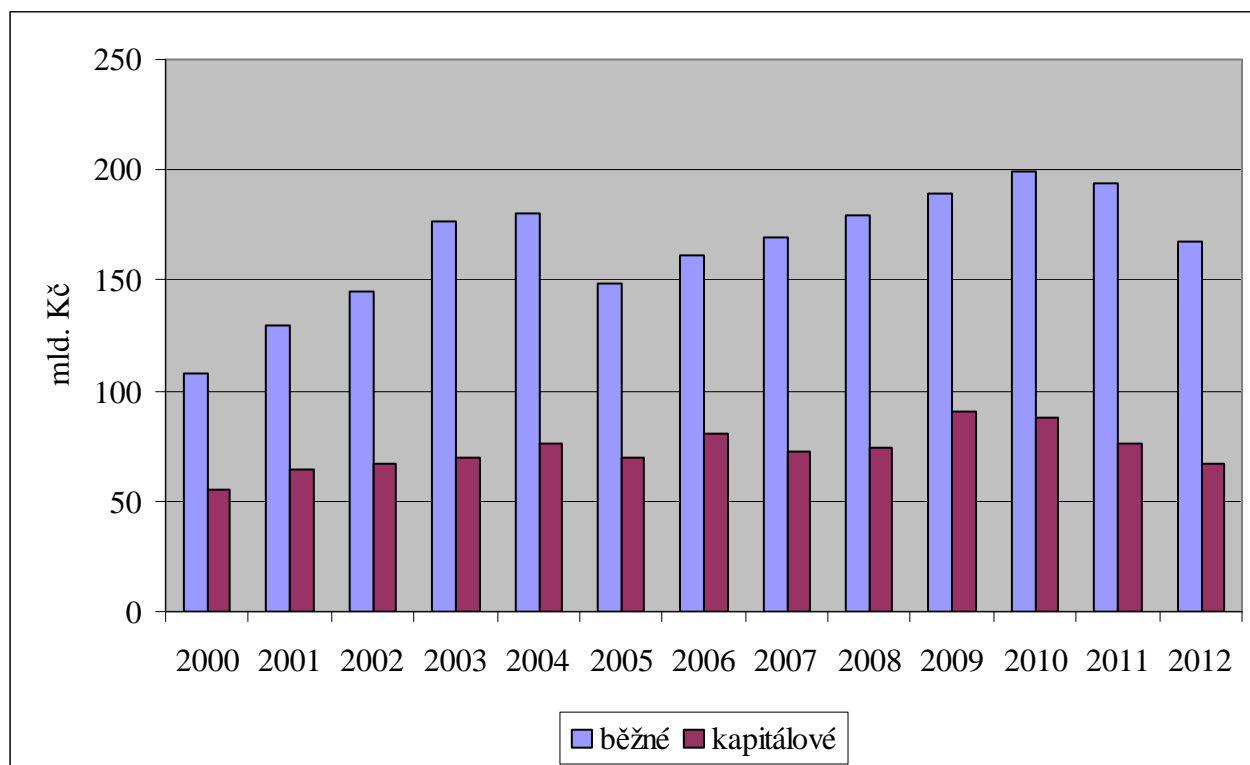
²¹ Souhrnné označení novel zákonů, které přinesly nejrozsáhlejší změny sociálního systému ČR za posledních několik let.

²² Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v platném znění

jsou tak místní poplatky. V kompetenci obce je stanovit druh a výši místních poplatků z intervalu stanoveného zákonem²³ a vykonávat jejich správu. (ŠELEŠOVSKÝ, 2004)

V případě přijatých dotací obec samozřejmě může ovlivnit jen takové, o které se musí individuálně ucházet a nejsou tedy vypláceny automaticky. Tyto dotace mají převážně investiční charakter. (TOMÁNEK, 2002)

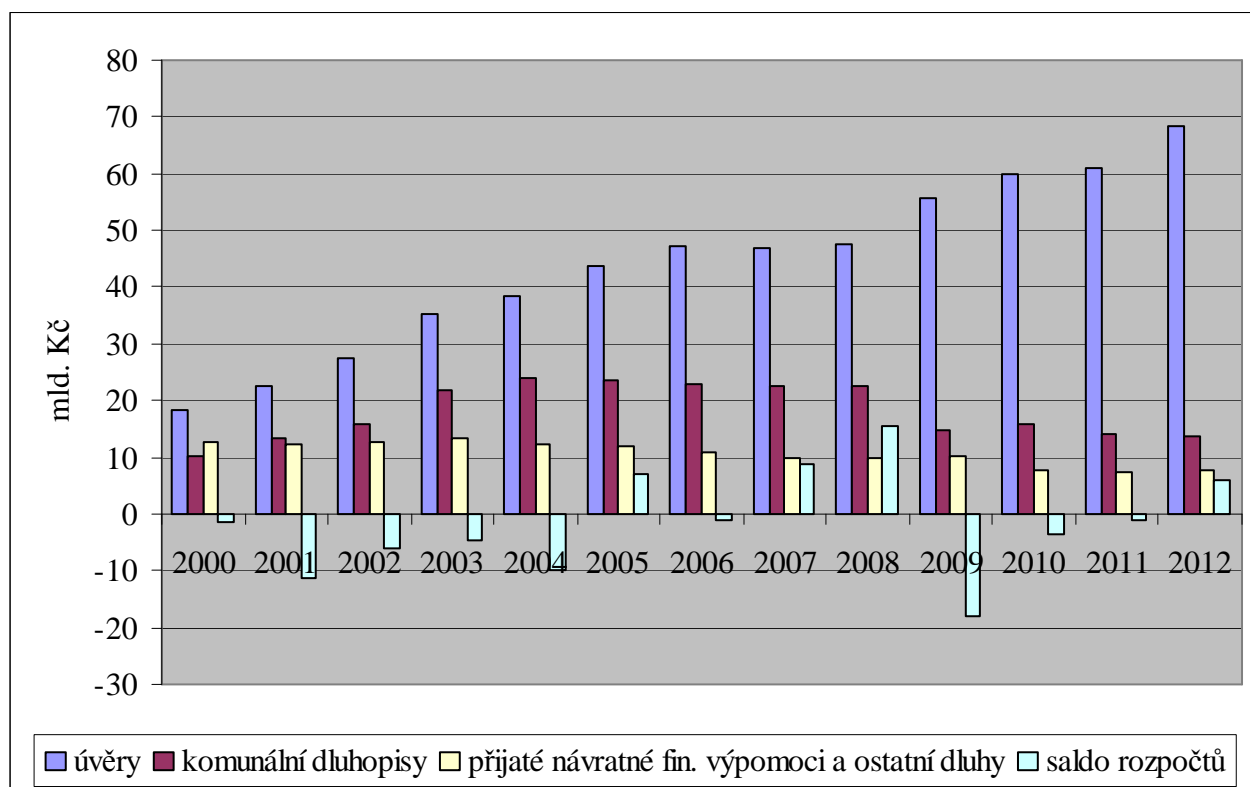
Graf 2: Struktura výdajů obcí po konsolidaci v letech 2000 – 2012

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

²³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění

Graf 3: Saldo rozpočtů obcí a zadluženost obcí včetně jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2000 - 2012

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; MF ČR [3], 2008; MF ČR [4], 2013; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Dle dostupných údajů let 2000 až 2012 obce vůbec nevydávaly krátkodobé dluhopisy. V letech 2001, 2010 a 2011 vydaly dlouhodobé dluhopisy zařazené do financování z tuzemska, od roku 2001 do roku 2004 vydávaly dlouhodobé dluhopisy zařazené do financování ze zahraničí. (ARISweb, ÚFIS)

2.6. Finanční zdraví a finanční analýza obce

Finanční zdraví obce je možné definovat na základě množství výkladů, které se vztahují apriori na podniky soukromého sektoru. Podnik lze považovat za finančně zdravý jestliže:

- ❖ Zhodnocuje vložený kapitál, což v případě obce lze zastoupit požadavkem na efektivní využívání zdrojů k plnění jejích úkolů. Jinými slovy je žádoucí, aby příjmy obce byly dlouhodobě vyšší než její výdaje. To se týká zvláště běžného hospodaření obce, tj. běžného rozpočtu.

- ❖ Nemá problémy s včasným uhrazováním splatných závazků, což v plném rozsahu platí i pro obec. Ta musí být také schopna hradit své závazky, které dosahují přiměřené výše.
- ❖ Je ve svém rozhodování nezávislý. V případě obce by se dalo uvažovat o nezávislosti na cizích zdrojích, tj. běžných a kapitálových dotacích. (OTRUSINOVÁ, KUBÍČKOVÁ, 2011; VLASTNÍ)

Finanční situace podniku, resp. jeho finanční zdraví, je zjišťována pomocí finanční analýzy. Tuto funkci může finanční analýza beze zbytku plnit i v oblasti municipální sféry. (OTRUSINOVÁ, KUBÍČKOVÁ, 2011)

Tabulka 9: Zjednodušený přehled základních metod finanční analýzy podniku

Kvalitativní , tzv. fundamentální analýza	Kvantitativní , tzv. technická analýza Elementární metody technické analýzy
	Analýza absolutních ukazatelů
	Horizontální analýza
	Vertikální analýza
	Indexová analýza
	Analýza rozdílových ukazatelů
	Analýza čistého pracovního kapitálu (ČPK)
	Analýza cash flow
	Analýza poměrových ukazatelů
	Ukazatele rentability
	Ukazatele aktivity
	Ukazatele zadluženosti
	Ukazatele likvidity
	Analýza soustav ukazatelů
Komparativně-analytické metody	Pyramidové soustavy ukazatelů
SWOT analýza	Du Pont rozklad
	Bonitní a bankrotní modely
	Quick test
	Altmanova formule bankrotu (Z-skóre)
	Ekonomická přidaná hodnota (EVA)
	Matematicko-statistické metody
	Metoda jednoduchého (váženého) součtu pořadí
	Metoda jednoduchého (váženého) podílu
	Bodovací metoda
	Balanced Scorecard (BSC), rating, scoring

Zdroj: SEDLÁČEK, 2011; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Většinu metod uvedených v tabulce 9 lze použít i pro hodnocení finančního zdraví obce.

To se týká i poměrových ukazatelů, které zahrnují zejména všeobecně známé ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity, a jsou v soukromém sektoru k tomuto účelu používány zdaleka nejčastěji. Typicky se jedná o ukazatele zadluženosti a likvidity. Vzhledem k tomu, že je nutné zohlednit nepochybná specifika obcí oproti podnikatelským subjektům, používají se i jejich různé modifikace nebo jsou vytvářeny ukazatele speciální. *(OTRUSINOVÁ, KUBÍČKOVÁ, 2011)*

V případě analýzy soustav ukazatelů jsou relevantní zejména matematicko-statistické metody, které umožňují hodnocení na základě srovnání s jinými subjekty, resp. městy. Cílem metod je transformace a syntetizace ukazatelů soustavy do jednoho tzv. integrálního ukazatele, který komplexně vyjadřuje úroveň jednotlivých firem, resp. měst, ve výběrovém soboru. *(SEDLÁČEK, 2011; VLASTNÍ)*

Na finanční zdraví obcí zaměřuje svou pozornost také Ministerstvo financí, které provádí od roku 2008 monitoring hospodaření obcí. Ten nahradil od roku 2004 používaný ukazatel dluhové služby a je založen na sledování soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Tato soustava zahrnuje i 4 ukazatele poměrové. *(MF ČR [5], 2008)*

2.7. Výkazy obce – zdroj dat pro finanční analýzu

Účetnictví a výkaznictví obce se řídí zákonem č. 591/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškami vydanými Ministerstvem financí²⁴ a Českými účetními standardy. Celá tato oblast prochází od roku 2010 rozsáhlou reformou, která se týká celého veřejného sektoru. *(OTRUSINOVÁ, KUBÍČKOVÁ, 2011)*

²⁴ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 593/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, v platném znění
Vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti, v platném znění
Vyhláška č. 383/2009 Sb. o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), v platném znění
Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků

Tabulka 10: Účetní a finanční výkazy, předávání výkazů do ARIS a CSÚIS

Obsah účetní závěrky - účetní výkazy	
do roku 2009	od roku 2010
* rozvaha (bilance)	* rozvah (bilance)
* výkaz zisku a ztráty	* výkaz zisku a ztráty
* příloha	* příloha
	* výkaz o peněžních tocích
	* přehled o změnách vlastního kapitálu
Finanční výkazy	
* výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků	* výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků
↓	↓
Automatizovaný rozpočtový informační systém (ARIS) - databáze IDB ARIS	Centrální systém účetních informací státu (CSÚIS)
↓	↓
informace zpřístupněné prezentačním systémem ARISweb v roční periodicitě	informace zpřístupněné prezentačním systémem účetních a finančních informací státu (ÚFIS) v roční periodicitě

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 11: Zjednodušená platná rozvaha

Rozvaha ... k 31. 12. 201.							
AKTIVA	Účetní období				PASIVA	Účetní období	
	běžné			minulé		běžné	minulé
	brutto	korekce	netto	netto			
Stálá aktiva					Vlastní kapitál		
DM nehmotný					Jmění účetní jednotky a upravující položky		
Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje Software					Jmění účetní jednotky Transfery na pořízení DM		
DM hmotný					Kurzové rozdíly		
Pozemky Kulturní předměty Stavby Samostatné movité věci a jejich soubory Drobný dlouhodobý hmotný majetek					Oceňovací rozdíly Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody a jiné oceňovací rozdíly Opravy minulých období		
DM finanční					Fondy účetní jednotky		
Majetkové účasti - rozhodující, podstatný vliv Dluhové cenné papíry držené do splatnosti Dlouhodobé půjčky Termínované vklady					Výsledek hospodaření		
Dlouhodobé pohledávky					Cizí zdroje		
Poskytnuté návratné finanční výpomoci Dlouhodobé poskytnuté zálohy, zálohy na transfery					Rezervy		
Oběžná aktiva					Dlouhodobé závazky		
Zásoby					Dlouhodobé úvěry Přijaté návratné finanční výpomoci Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů Dlouhodobé přijaté zálohy, zálohy na transfery		
Materiál a zboží na skladě					Krátkodobé závazky		
Krátkodobé pohledávky					Krátkodobé úvěry a jiné půjčky Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů		
Odběratelé Krátkodobé poskytnuté zálohy, zálohy na transfery Poskytnuté návratné finanční výpomoci Pohledávky ze sdílených a jiných daní a poplatků Pohledávky za zaměstnanci, zúčtování s institucemi SZ a ZP Pohledávky za ústředními a místními vládními institucemi Pohledávky z vydaných dluhopisů Přechodné účty aktivní					Dodavatelé Krátkodobé přijaté zálohy, zálohy na transfery Přijaté návratné finanční výpomoci Daně a poplatky, přijaté zálohy daní Zaměstnanci, zúčtování s institucemi SZ a ZP Závazky k osobám mimo vládní instituce Závazky k ústředním a místním vládním institucím Závazky z upsaných a nesplacených cenných papírů a podílů Přechodné účty pasivní		
Krátkodobý finanční majetek							
Majetkové a dluhové cenné papíry k obchodování Termínované vklady Běžné účty Ceniny Pokladna							
AKTIVA CELKEM					PASIVA CELKEM		

Zdroj: VYHLÁŠKA č. 410/2009 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 12: Zjednodušený platný výkaz zisků a ztráty

Výkaz zisku a ztráty ... k 31. 12. 201.									
NÁKLADY	Účetní období				VÝNOSY	Účetní období			
	běžné		minulé			běžné		minulé	
	hlavní činnost	hospodářská činnost	hlavní činnost	hospodářská činnost		hlavní činnost	hospodářská činnost	hlavní činnost	hospodářská činnost
Náklady z činnosti					Výnosy z činnosti				
Spotřeba materiálu, energie, služeb					Výnosy z prodeje materiálu, výrobků, služeb, zboží				
Opravy a udržování					Výnosy z pronájmu				
Cestovné					Výnosy ze správních a místních poplatků				
Náklady na reprezentaci, dary					Pokuty, penále, úroky z prodlení				
Mzdové náklady a sociální pojištění					Čerpání fondů				
Daně, poplatky, pokuty, penále, úroky z prodlení					Výnosy z prodeje DHM, DNM a pozemků				
Manka a škody								
Tvorba fondů					Finanční výnosy				
Tvorba a zúčtování rezerv a opravných položek					Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů				
Odpisy DM					Úroky				
Prodaný DHM, DNM a pozemky					Kurzové zisky				
.....					Výnosy z přecenění reálnou hodnotou				
Finanční náklady					Výnosy z dlouhodobého finančního majetku				
Prodané cenné papíry a podíly								
Úroky					Výnosy z transferů				
Kurzové ztráty					Výnosy se sdílených daní a poplatků				
Náklady z přecenění reálnou hodnotou									
.....									
Náklady na transfery									
Daň z příjmů									
Náklady celkem					Výnosy celkem				
VH - ZISK					VH - ZTRÁTA				

Zdroj: VYHLÁŠKA č. 410/2009 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 13: Zjednodušený platný přehled o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích ... k 31. 12. 201.	
Název položky	Běžné účetní období
Peněžní toky z provozní činnosti	
HV před zdaněním	
Úpravy o nepeněžní operace (+/-)	
Odpisy DM	
Změna stavu opravných položek, rezerv	
Zisk (ztráta) z prodeje DM	
Výnosy z dividend a podílů na zisku	
.....	
Peněžní toky ze změny oběžných aktiv a krátkodobých závazků (+/-)	
Zaplacená daň z příjmů včetně doměrků (-)	
Přijaté dividendy a podíly na zisku (+)	
Peněžní toky z dlouhodobých aktiv	
Výdaje na pořízení dlouhodobých aktiv (-)	
Příjmy z prodeje dlouhodobých aktiv (+)	
Ostatní peněžní toky z dlouhodobých aktiv (+/-)	
Peněžní toky z vlastního kapitálu, dlouhodobých závazků a dlouhodobých pohledávek	
Peněžní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu (+/-)	
Změna stavu dlouhodobých závazků (+/-)	
Změna stavu dlouhodobých pohledávek (+/-)	
<i>Celková změna stavu peněžních prostředků</i>	
Stav peněžních prostředků k 1. lednu	
STAV PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ K ROZVAHOVÉMU DNI	

Zdroj: VYHLÁŠKA č. 410/2009 Sb.; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 14: Zjednodušený platný přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o změnách vlastního kapitálu ... k 31. 12. 201.				
Název položky	Minulé účetní období	Zvýšení stavu	Snížení stavu	Běžné účetní období
Jmění účetní jednotky				
Změna, vznik nebo zánik příslušnosti hospodařit s majetkem státu	-			
Svěření majetku příspěvkové organizaci	-			
Bezúplatné převody	-			
Dary	-			
.....	-			
Transfery na pořízení DM				
Svěření majetku příspěvkové organizaci	-			
Bezúplatné převody	-			
Investiční transfery	-			
Dary	-			
Snížení investičních transferů ve věcné a časové souvislosti	-			
.....	-			
Kurzové rozdíly				
Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody				
Opravné položky k pohledávkám	-			
Odpisy	-			
.....	-			
Jiné oceňovací rozdíly				
Oceňovací rozdíly u cenných papírů a podílů	-			
Oceňovací rozdíly u majetku určeného k prodeji	-			
.....	-			
Opravy minulých období				
Jmění účetní jednotky a upravující položky				
Fondy účetní jednotky				
Výsledek hospodaření				
VLASTNÍ KAPITÁL				

Zdroj: VYHLÁŠKA č. 410/2009 Sb., VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

3. METODIKA

Cílem této diplomové práce je zhodnotit finanční zdraví města Soběslav, k čemuž slouží soustava poměrových ukazatelů a porovnání s dalšími 10ti níže uvedenými městy, která byla zvolena tak, aby se stejně jako v případě města Soběslav jednalo o obce s rozšířenou působností, které mají co nejvíce podobný počet obyvatel ve správním centru i ve správní oblasti.

Tabulka 15: Seznam vybraných obcí s rozšířenou působností

Obec s rozšířenou působností	Počet obyvatel ²⁵	Počet obyvatel ve správním obvodu ORP ²⁵	Kraj	Okres
Český Brod	6839	19545	Středočeský	Kolín
Dačice	7642	19601	Jihočeský	Jindřichův Hradec
Frýdlant	7565	24763	Liberecký	Liberec
Kravaře	6762	21324	Moravskoslezský	Opava
Mikulov	7410	19695	Jihomoravský	Břeclav
Moravské Budějovice	7580	23732	Vysočina	Třebíč
Přeštice	7214	22203	Plzeňský	Plzeň-jih
Sedlčany	7452	22219	Středočeský	Příbram
Soběslav	7201	22071	Jihočeský	Tábor
Světlá nad Sázavou	6779	20134	Vysočina	Havlíčkův Brod
Vimperk	7644	17581	Jihočeský	Prachatice

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚRAD; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

3.1. Soustava poměrových ukazatelů, charakteristika, algoritmy výpočtu

Pro výpočet ukazatelů zařazených do soustavy byly použity finanční a účetní výkazy vybraných měst v celé dostupné časové řadě, tj. let 2001 - 2012, které jsou k dispozici prostřednictvím aplikací prezentačního systému ARISweb do roku 2009 a ÚFIS od roku 2010. Přesněji se jedná o výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu (VHPR) územních

²⁵ Stav k 1. 1. 2013

samosprávních celků a rozvahu, neboť pouze tyto výkazy jsou ve sledovaném období dostupné u všech měst skupiny.

Ukazatele soustavy jsou rozděleny na ty, které hodnotí rozpočtové hospodaření a dosahují v celkovém hodnocení váhy 60 %, dále zadluženost s váhou 20 % a likviditu s váhou také 20 %. Důvody volby konkrétních vah jednotlivých ukazatelů jsou dále popsány.

Tabulka 16: Soustava zvolených ukazatelů

	Označení ukazatele	Název	Výpočet	Optimální hodnota	Váha ukazatele
Rozpočtové hospodaření	U1	základní ukazatel běžného rozpočtu	sBR/BP	MAX.	20%
	U2	ukazatel příjmové soběstačnosti	VPu/CP	MAX.	5%
	U3	ukazatel výdajové soběstačnosti	VPu/BV	MAX.	10%
	U4	ukazatel kapitálových výdajů na 1 obyvatele	KV/počet obyvatel	MAX.	10%
	U5_{SIMU}	ukazatel dluhové služby	DS/CP	MIN.	5%
	U6	ukazatel krytí dluhové služby	sBRu/DS	> 1; MAX.	10%
Zadluženost	U7_{SIMU}	ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech	CZ/A	< 0,25; MIN.	15%
	U8_{SIMU}	ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích	D/CZ	MIN.	5%
Likvidita	U9_{SIMU}	ukazatel běžné likvidity	OA/KZ	> 1; MAX.	15%
	U10	ukazatel okamžité likvidity	KFM/KZ	MAX.	5%
	Zdroj: MF ČR [5], 2008 – algoritmy SIMU 2012; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ				100%

Tabulka 17: Způsob výpočtu ukazatelů

Označení	Název	Zdroj dat	Způsob výpočtu
CP	celkové příjmy	VHPR	RS: Třída 1 + 2 + 3 + 4 (konsolidaci podléhají položky: 4133, 4134, 4139)
BP	běžné příjmy	VHPR	RS: Třída 1 + 2 + seskupení položek 41 (konsolidaci podléhají položky: 4133, 4134, 4139)
VPu	upravené vlastní příjmy	VHPR	RS: Třída 1 + 2 + 3 + položka 4131
BV	běžné výdaje	VHPR	RS: Třída 5 (konsolidaci podléhají položky: 5342, 5344, 5345, 5349)
KV	kapitálové výdaje	VHPR	RS: Třída 6
sBR	saldo běžného rozpočtu	VHPR	BP - BV
sBRu	upravené saldo běžného rozpočtu	VHPR	sBR + položka 514, 5178
DS	dluhová služba	VHPR	RS: Položky 5141, 5178, 8112, 8114, 8122, 8124, 8212, 8214, 8222, 8224
CZ	cizí zdroje	rozvaha	2001 - 2009: D. + SÚ 272 2010 - 2012: D.
KZ	krátkodobé závazky	rozvaha	2001 - 2009: D.3. + SÚ 272, 281, 282, 283, 289, 383, 384, 389 2010-2011: D.IV. 2012: D.III.
D	dluhy	rozvaha	2001 - 2009: SÚ 272, 281, 282, 283, 289, 322, 951, 953, 958 2010 - 2011: SÚ 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457
A	aktiva	rozvaha	2001 - 2003: Úhrn aktiv 2004 - 2012: Aktiva celkem
OA	oběžná aktiva	rozvaha	B.
KFM	krátkodobý finanční majetek	rozvaha	2001 - 2009: B.3. + SÚ 231, 236 2010 - 2011: B.IV. 2012: B.III.

Zdroj: MF ČR [5], 2008 – algoritmy SIMU 2012; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

❖ **U1 – základní ukazatel běžného rozpočtu**

Ukazatel podává informaci o tom, kolik % běžných příjmů zbude obci po úhradě všech běžných výdajů, jak je schopna získávat příjmy a spořit výdaje. Vzhledem k tomu, že přebytkový běžný rozpočet je nezbytný k dobrému hospodaření obce, jedná se o ukazatel

zásadního významu. Jeho váha byla proto stanovena jako nejvyšší z celé soustavy ukazatelů, 20 %.

Saldo běžného rozpočtu je jediným stabilním zdrojem kapitálového rozpočtu a mělo by z tohoto pohledu pokrýt alespoň odpisy dlouhodobého majetku. Jinak řečeno by mělo platit: $KV/\sum O^{26} \geq 1$. Jeho prostřednictvím by obec také měla být schopna hradit poplatky dluhové služby mimo těch, které jsou zahrnuty již v běžných výdajích, tj. úroky, položka 5141, a splátky leasingu, položka 5178.

Ukazatel je maximalizačního typu. Příliš vysoká hodnota nicméně může značit nedostatečné zabezpečování statků a služeb pro obyvatelstvo, což je samozřejmě stav nežádoucí. Pro účely této práce se toto nepředpokládá, hodnota ukazatele by proto měla být co nejvyšší.

❖ *U2 – ukazatel příjmové soběstačnosti a U3 – ukazatel výdajové soběstačnosti*

Tyto ukazatele jsou důležité vzhledem k současným tendencím vlády posilovat daňové příjmy obcí na úkor prostředků z dotací, což je nezbytné v souvislosti s jednoznačnou potřebou trvale snižovat deficit státního rozpočtu.

Ukazatel U2, ukazatel příjmové soběstačnosti, podává informaci o tom, kolik % celkových příjmů tvoří vlastní příjmy obce, jak moc je obec nezávislá na běžných a kapitálových dotacích.

Ukazatel U3, ukazatel výdajové soběstačnosti, pak vypovídá o tom, do jaké míry je obec schopna těmito vlastními příjmy pokrýt své běžné výdaje.

Oba ukazatele jsou maximalizačního typu. Ukazatel U3, ukazatel výdajové soběstačnosti, by měl ideálně dosahovat hodnoty větší než 1.

Váha těchto souvisejících ukazatelů v celkovém hodnocení je 15 %. Ukazatel U2, ukazatel příjmové soběstačnosti, se podílí 5ti % jako ukazatel doplňující, neboť ačkoli jeho výsledné hodnoty ovlivňují v rámci vlastních příjmů zejména ty příjmy, které může obec ovlivnit, projevuje zde se značný vliv kapitálových dotací, které obec získá nebo nezíská, což snižuje vypovídací hodnotu ukazatele. Ukazatel U3, ukazatel výdajové soběstačnosti, vypovídá jasně o schopnosti pokrýt vlastními příjmy, a tedy s přispěním vlastní aktivity, pravidelně se opakující výdaje, a proto mu byla jako hlavnímu ukazateli přiřazena hodnota 10 %.

²⁶ Odpisy

Tradičně pojaté vlastní příjmy jsou v konstrukci ukazatelů modifikovány, obsahují navíc položku 4131, převody z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti, neboť příjmy z případné podnikatelské činnosti, které obec převádí do rozpočtového hospodaření, svým charakterem do vlastních příjmů bezpochyby náleží.

❖ ***U4 – ukazatel kapitálových výdajů na 1 obyvatele***

Ukazatel informuje o výši kapitálových výdajů přepočítaných pro účely srovnání na jednoho obyvatele, přičemž k přepočtu byly použity střední stavy obyvatel³⁰ jednotlivých obcí ve sledovaných letech.

Jedná se opět o ukazatel maximalizačního typu, který byl zvolen z důvodu jeho jednoduchosti, neboť jiné ukazatel hodnotící kapitálový rozpočet obce, např. $(KP+sBR)/KV$ i jiné, jsou obvykle velmi obtížně interpretovatelné. Proto se pro hodnocení nehodí. Nicméně i tak se jeví velmi vhodné investiční aktivitu obce neopomenout.

Vzhledem k tomu, že ukazatel jako jediný hodnotí rozvoj obce a s přihlédnutím k jeho omezené vypovídací schopnosti, je jeho váha stanovena na 10 %.

❖ ***U5 – ukazatel dluhové služby a U6 – ukazatel krytí dluhové služby***

Ukazatel U5, ukazatel dluhové služby, je jedním z informativních ukazatelů soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU), jejichž výpočet provádí z předložených finančních a účetních výkazů za všechny obce každoročně Ministerstvo financí a následně vyhodnotí výsledky. Vypovídá o tom, kolik % celkových příjmů tvoří poplatky dluhové služby obce, jedná se tedy o ukazatel minimalizačního typu.

Jak je obec schopna hradit tuto dluhovou službu prostřednictvím k tomu určených prostředků demonstruje ukazatel U6, ukazatel krytí dluhové služby, neboť informuje o tom, kolikrát je saldo běžného rozpočtu obce vyšší než poplatky dluhové služby. Měl by tedy dosahovat alespoň hodnoty 1, vzhledem k již výše deklarované potřebě pokrýt ještě odpisy dlouhodobého majetku větší než 1. Tento ukazatel je maximalizační.

Souhrnná váha uvedených souvisejících ukazatelů v celkovém hodnocení je opět 15 %. Ukazatel U5, ukazatel dluhové služby, s váhou 5 % je doplňujícím ukazatelem k ukazateli U6, ukazatel krytí dluhové služby, který poskytuje v tomto směru rozhodující informaci. Váha je proto stanovena na 10 %.

³⁰ Český statistický úřad – stav vždy k 1. 7. příslušného roku

Ačkoli dle algoritmů pro výpočet SIMU pro rok 2012 není součástí poplatků dluhové služby položka druhového třídění rozpočtové skladby 5178, nájemné za nájem s právem koupě, při výpočtu obou ukazatelů byly splátky leasingu odpovídajícím způsobem zohledněny. Vzhledem k tomu, že žádné z vybrané skupiny měst ve sledovaném období nevydalo dluhopisy a nepůjčovalo si finanční prostředky ze zahraničí, jsou dále relevantní jen položky 5141, úroky vlastní, 8114, uhrazené splátky krátkodobých přijatých půjčených prostředků, a 8124, uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků.

❖ ***U7 - ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech a U8 – ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích***

Ukazatel U7, ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, vypovídá o celkové zadluženosti obce a je monitorujícím ukazatelem SIMU. Dle Ministerstva financí, které jej posuzuje společně s ukazatelem celkové likvidity, tj. v soustavě hodnotících ukazatelů ukazatel U9, ukazatel běžné likvidity, by neměl překročit hodnotu 25 %, resp. 0,25. Jedná se tedy o ukazatel minimalizační.

Ukazatel U8, ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích, je informativním ukazatelem SIMU s optimální hodnotou opět v minimu.

Ukazatel U7, ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, byl jako monitorující ukazatel SIMU zvolen ukazatelem hlavním a s ohledem na větší významnost v SIMU mu byla stanovena váha vyšší, 15 %. Ukazatel U8, ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích, jej doplňuje a má v soustavě hodnotících ukazatelů váhu 5 %. Celkově tedy oba související ukazatele dosahují váhy 20 %.

Oproti algoritmům pro výpočet SIMU 2012 byl pro konstrukci ukazatele U7, ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, použit místo sloupce brutto aktiv sloupec netto, aby nedocházelo k zlepšování ukazatele, čemuž nelze zabránit až do roku 2010, kdy se dlouhodobý majetek obcí neodepisoval. Dále jsou oba ukazatele počítány pouze za vlastní obec a nikoli v součtu s jí zřízenými příspěvkovými organizacemi tak, jak jsou sestaveny Ministerstvem financí.

Co se týká dluhu obcí, byly použity pouze syntetické účty (SÚ) 272, přijaté návratné finanční výpomoci mezi rozpočty, na něj od roku 2010 navazující SÚ 326, přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé, a SÚ 452, přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé. Dále SÚ 281, krátkodobé bankovní úvěry, a SÚ 951, dlouhodobé bankovní úvěry, na který od roku 2010 navazuje SÚ 451, dlouhodobé bankovní úvěry. Jiné závazky tohoto typu nemají v pasivech měst zastoupení.

V souvislosti s účetní reformou bylo také nutné v letech 2001 - 2009 upravit cizí zdroje v pasivech měst připočtením již zmíněného zůstatku SÚ 272, přijaté návratné finanční výpomoci mezi rozpočty, který byl zařazen mezi vlastní zdroje. Od roku 2010 se SÚ, které jej nahrazují, řadí již mezi krátkodobé a dlouhodobé závazky.

❖ ***U9 – ukazatel běžné likvidity a U10 – ukazatel okamžité likvidity***

Ukazatel U9, ukazatel běžné likvidity, informuje o tom, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky obce. Hodnota ukazatele by měla dosahovat hodnoty větší než 1, což znamená, že je obec schopna hradit krátkodobé závazky z těch složek aktiv, které jsou k tomu určeny a ne např. prodejem dlouhodobého majetku.

Ukazatel U9, ukazatel běžné likvidity, je monitorujícím ukazatelem SIMU, který, jak již bylo zmíněno, je Ministerstvem financí posuzován společně s ukazatelem U7, ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, a neměl by se pohybovat v intervalu $<0; 1>$.

Ačkoli Ministerstvo financí k výpočtu opět používá sečtená data obcí a jejich příspěvkových organizací, pro účely této práce byl ukazatel sestaven jen na základě rozvahy vybraných měst.

Ukazatel U10, ukazatel okamžité likvidity, je mnohem přísnějším likvidním ukazatelem, neboť udává schopnost obce zaplatit své krátkodobé závazky ihned, resp. téměř ihned. Jedná se také o ukazatel maximalizačního typu.

Vzhledem k tomu, že ukazatel U9, ukazatel běžné likvidity, je monitorujícím ukazatelem SIMU, byl z tohoto páru souvisejících ukazatelů zvolen jako hlavní, tedy váha 15 % s přihlédnutím k větší významnosti v SIMU, a ukazatel U10, ukazatel okamžité likvidity, jako doplňkový, tedy váha 5 % v soustavě hodnotících ukazatelů. Celkově výsledky obou ukazatelů ovlivní konečné hodnocení měst z 20ti %.

Při konstrukci ukazatelů likvidity se nejvíce projeví problémy se srovnatelností dat rozvah z let 2001 - 2009 a stejného výkazu od roku 2010, tzn. po účetní reformě. Oběžná aktiva do roku 2009 zahrnovala veškeré pohledávky, které tedy nebyly rozděleny na krátkodobé a dlouhodobé tak, jak je tomu od roku 2010. Je tedy nutné počítat s tím, že souhrn oběžných aktiv je v těchto letech nadhodnocen. Co se týká krátkodobých závazků, zde bylo nutno opět řešit SÚ 272, přijaté návratné finanční výpomoci mezi rozpočty, který byl také společný pro závazek krátkodobého i dlouhodobého typu. Vzhledem k tomu, že došlo zřejmě k nadhodnocení oběžného majetku a také z důvodu opatrnosti, byly krátkodobé závazky o zůstatek tohoto účtu zvýšeny. K dalšímu navýšení pak došlo i přičtením jiných relevantních SÚ. V případě této skupiny měst SÚ 281, krátkodobé bankovní úvěry, a přechodných účtů

pasivních. V letech 2001 - 2009 bylo nutné upravit přiřčením SÚ 231, základní běžný účet, a SÚ 236, běžné účty peněžních fondů, i krátkodobý finanční majetek. Na tyto SÚ však patřily do roku 2009 mimo jiné i peněžní prostředky dlouhodobých termínovaných vkladů a eventuálně tak mohlo dojít k nadhodnocení krátkodobého finančního majetku a tedy i oběžných aktiv u sledovaných měst.

3.2. Konstrukce výsledných ukazatelů pro závěrečné hodnocení

Každý ukazatel soustavy je v praktické části vypočítán a zhodnocen zvlášť. Za vybraná města a pro každý rok, tj. období 2001 - 2012, jsou stanoveny hodnoty konkrétního ukazatele a zároveň jedna hodnota tohoto ukazatele za všechna města, která je konstruována jako prostý průměr jednotlivých hodnot dosažených v každém roce všemi městy. Z těchto ročních výsledků je následně jako vážený průměr, jenž připisuje vyšší váhu novějším ukazatelům, vypočítán výsledný ukazatel. Ten vstupuje do závěrečného hodnocení měst a zároveň je na jeho základě stanoveno pořadí měst pro aktuální ukazatel od 1., nejlepší, po 11., nejhorší. Vážený průměr vypočítaný z průměrných hodnot všech analyzovaných měst v jednotlivých letech je považován za střední stav a slouží při interpretaci výsledků k zařazení měst mezi v této oblasti nadprůměrné nebo podprůměrné. Tedy plní stejnou funkci pro celé období jako roční průměrné hodnoty všech měst pro jednotlivá léta.

Jistou modifikací tohoto postupu představuje výpočet ukazatele U6, ukazatel krytí dluhové služby, neboť v případě města Světlá nad Sázavou byly poplatky dluhové služby v letech 2001 – 2003 a 2005 - 2007 a také v roce 2009 zcela minimální, v roce 2008 dokonce žádné, což způsobilo, že ukazatel dosahoval příliš vysokých hodnot, které by neúměrně navýšily roční průměry měst nebo nešel vypočítat vůbec. Hodnota těchto ukazatelů je proto stanovena jako maximální (max.) s tím, že nijak neovlivní příslušné roční průměry vypočítané z jednotlivých hodnot ukazatelů všech měst a tedy ani výsledný průměrný ukazatel konstruovaný na jejich základě, což zřejmě odpovídá více realitě měst podobné velikosti v České republice, a proto je stanoveno jako střední hodnota. Další postup výpočtu zůstává zachován.

3.3. Závěrečné hodnocení – bodovací metoda

Závěrečné hodnocení měst na základě vypočtených výsledných hodnot všech ukazatelů soustavy je provedeno bodovací metodou, tj. jedna z matematicko-statistických metod. Bývá také často označována za metodu mezipodnikového srovnávání.

Podstatou této metody je, že v případě ukazatelů soustavy, které mají nejlepší hodnotu v maximu, se touto jednotlivě dělí všechny hodnoty příslušného ukazatele a výsledek se násobí stem. Má-li ukazatel soustavy nejlepší hodnotu v minimu, je jednotlivě dělen všemi hodnotami příslušného ukazatele a taktéž vynásoben stem. Tímto způsobem je dosaženo toho, že nejlepší hodnota každého ukazatele soustavy obdrží 100 bodů. Čím více se od ní hodnota ostatních ukazatelů vzdaluje, tím menší počet bodů je jim přiřazen. Při výpočtu konečného průměru bodů se pak použije stanovené váhové ohodnocení.

I v této části přinesl jisté obtíže opět již zmíněný ukazatel U6, ukazatel krytí dluhové služby, jehož nejlepší výsledná hodnota není vyjádřena číselně, ale alternativně MAX., což samozřejmě znamená, že uvedeným způsobem nelze body přiřadit. Vzhledem k výsledným průměrným hodnotám ukazatele ostatních měst byla městu Světlá nad Sázavou pro tyto účely přiřazena hodnota ukazatele 100 místo označení MAX., tedy značně vyšší, a je tak zachován důležitý princip bodovací metody, která zohledňuje rozestupy mezi hodnotami ukazatelů. Za tento výsledný ukazatel tak obdrží ostatní města výrazně méně bodů a je tak respektováno nápadně lepší hodnocení dosažené v tomto směru městem Světlá nad Sázavou.

Při přiřazování bodů již nejsou zohledňovány výsledky vypočítané pro každý ukazatel z průměrných hodnot všech analyzovaných měst v jednotlivých letech, které by představovaly průměrné bodové hodnocení pro každý ukazatel, neboť vypovídací schopnost z nich agregované hodnoty značně omezují právě výsledky ukazatele U6, ukazatel krytí dluhové služby. Z toho důvodu je tato hodnota vypočítána rovnou na základě průměrných bodů dosažených všemi městy skupiny.

4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Stručná charakteristika města Soběslav

Soběslav je město v Jihočeském kraji. Leží na dálnici D3 a mezinárodní silnici E55 přibližně 20 km jižně od Tábora a 35 km severně od Českých Budějovic.

Člení se na 5 místních částí, Soběslav I, Soběslav II, Soběslav III, Chlebov a Nedvědice. V současné době zde žije přibližně 7200²⁷ obyvatel.

Zastupitelstvo města Soběslav je složeno z 21 členů, kteří zvolili ze svého středu starostu, tím je již od roku 1994 Ing. Jindřich Bláha, místostarostu a dalších 5 členů Rady města.

Zastupitelstvo města má jako svůj iniciativní a kontrolní orgán zřízen Kontrolní výbor a Finanční výbor, Rada města Komisi sociálně zdravotní, Komisi výstavby a životního prostředí, Komisi bytovou a Komisi fondu rozvoje bydlení.

Městský úřad Soběslav je členěn na odbory, kterých je celkem 9 a 3 z nich mají svá oddělení. Celkem čítají 69 zaměstnanců včetně těch zařazených do Městské policie, která je zřízena. Vzhledem k tomu, že je Soběslav obcí s rozšířenou působností, vykonává městský úřad státní správu v přenesené působnosti i pro dalších 30 obcí v okolí. Celkem ve správní oblasti žije 22070²⁸ obyvatel. (*MĚSTO SOBĚSLAV*)

V současné době má město Soběslav zřízeno 1 organizační složku, 7 příspěvkových organizací a založeny 2 obchodní společnosti.

Organizační složka

- ❖ Sbor dobrovolných hasičů

Příspěvkové organizace

- ❖ Mateřská škola DUHA Soběslav
- ❖ Mateřská škola Soběslav, Nerudova
- ❖ Základní škola Soběslav, Komenského
- ❖ Základní škola Soběslav, Dr. E. Beneše
- ❖ Kulturní dům města Soběslavi
- ❖ Senior-dům Soběslav
- ❖ Poliklinika Soběslav

²⁷ Český statistický úřad – stav k 1. 1. 2013 – 7201 obyvatel

²⁸ Český statistický úřad – stav k 1. 1. 2013 – 22071 obyvatel

Obchodní společnosti

- ❖ Správa města Soběslavi, s. r. o.
- ❖ Správa lesů města Soběslavi, spol. s r. o.

Správa města Soběslavi, s. r. o. od konce roku 2000, kdy byla založena, zajišťuje kompletní správu bytového a nebytového fondu ve vlastnictví města a od roku 2009 převzala i činnost příspěvkové organizace Technické služby města Soběslavi, která po bezmála 16ti letech fungování ukončila svou činnost. Správa lesů města Soběslavi, spol. s r. o. byla založena koncem roku 2004 a zajišťuje správu městských lesů.

V této souvislosti je vhodné zmínit, že v letech 2001-2005 převádělo město Soběslav do svého rozpočtového hospodaření prostředky ze své podnikatelské činnosti.²⁹ (*MĚSTO SOBĚSLAV; OR; ARISweb; ÚFIS*)

4.2. Výpočet a zhodnocení jednotlivých ukazatelů soustavy

V této části práce je každý ukazatel soustavy vypočítán podle postupu uvedeného v metodice zvlášť a následně je zhodnocen, přičemž v případě skupiny dvou souvisejících ukazatelů je tento krok proveden souhrnně. Výpočet a zhodnocení ukazatelů soustavy je rozděleno podle jejich zaměření na ukazatele rozpočtového hospodaření, zadluženosti a likvidity.

²⁹ Položka druhového třídění rozpočtové skladby 4131, převody z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti

4.2.1. Rozpočtové hospodaření

Tabulka 18: UI – základní ukazatel běžného rozpočtu

MĚSTO		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
UI	Český Brod	0,2991	0,3189	0,2557	0,2095	0,3407	0,2328	0,2379	0,2251	0,1967	0,1964	0,1060	0,1153	0,2082	1.
	Dačice	0,2509	0,3129	0,1999	0,1034	0,2186	0,2450	0,2295	0,2045	0,1536	0,1506	0,1676	0,2328	0,1994	2.
	Frydlant	0,1086	0,0222	0,1138	0,0821	0,1046	0,1269	0,1438	0,1379	0,0203	0,1985	0,0735	0,1510	0,1124	8.
	Kravaře	0,2050	0,1519	0,2229	0,1509	0,1282	0,0926	0,1360	0,1139	-0,1067	0,0079	0,0466	0,1184	0,0902	10.
	Mikulov	0,1169	0,0868	0,0491	0,0253	0,0930	0,0127	0,0436	0,0863	0,0096	0,0144	0,0530	0,1882	0,0673	11.
	Moravské Budějovice	0,1130	0,1577	0,1301	0,1297	0,1693	0,1791	0,1664	0,2094	0,0832	0,1474	0,1034	0,1758	0,1473	5.
	Přeštice	0,2116	0,1789	0,0962	0,1009	0,0838	0,0894	0,1216	0,1563	0,0974	0,1501	0,1190	0,1599	0,1301	6.
	Sedlčany	0,1756	0,1837	0,1947	0,1414	0,2086	0,1693	0,1608	0,1340	0,0603	0,0289	-0,0250	-0,0096	0,0947	9.
	Soběslav	0,1889	0,2564	0,1753	0,1373	0,2038	0,0838	0,1811	0,1843	0,1401	0,1717	0,1770	0,1626	0,1693	3.
	Světlá nad Sázavou	0,0723	0,2265	0,1615	0,1647	0,2273	0,1830	0,0571	0,1819	0,1304	0,2678	0,0749	0,1787	0,1589	4.
	Vimperk	0,1168	0,1575	0,0713	-0,0039	0,0984	0,1535	0,1127	0,2001	0,1191	0,0801	0,1286	0,1754	0,1218	7.
Průměr měst	0,1690	0,1867	0,1519	0,1128	0,1706	0,1426	0,1446	0,1667	0,0822	0,1285	0,0931	0,1499	0,1363		
<i>Váhy</i>	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%		

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Na základě výsledků výpočtu ukazatele U1, základní ukazatel běžného rozpočtu, zaznamenaných v tabulce 18 je zřejmé, že zkoumaná zvolená města nemají problém hospodařit tak, aby jejich běžný rozpočet byl přebytkový.

Záporného salda běžného rozpočtu dosáhl v roce 2004 Vimperk, v roce 2009 Kravaře a v posledních dvou sledovaných letech, tj. v roce 2011 a 2012, Sedlčany. Ačkoli záporné saldo běžného rozpočtu je minimálně v případě města Vimperk a Kravaře výjimečný jev, významně snižuje hodnotu výsledného průměrného ukazatele.

Nejlepších výsledek naopak patří městu Český Brod, kterému z běžného hospodaření průměrně zbývá více než 20,8 % příjmů. Vysoké hodnoty výsledného průměrného ukazatele přes 16,9 % dosahuje i město Soběslav a přesahuje tak výsledek vypočítaný z průměrných hodnot všech analyzovaných měst v jednotlivých letech, tj. více než 13,6 %.

Tabulka 19: U2 – ukazatel příjmové soběstačnosti

MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
	Český Brod	0,4685	0,5630	0,4106	0,5021	0,6364	0,6292	0,5851	0,6170	0,5559	0,5475	0,4666	0,5724	0,5494
Dačice	0,6978	0,7563	0,4625	0,5159	0,6658	0,7342	0,5824	0,6232	0,5889	0,5131	0,5544	0,8013	0,6241	2.
Frydlant	0,5192	0,5590	0,3642	0,3972	0,5180	0,5093	0,4846	0,4900	0,4451	0,4690	0,3601	0,4943	0,4623	11.
Kravaře	0,6185	0,4176	0,3845	0,3726	0,5077	0,4927	0,4592	0,4361	0,3244	0,4462	0,4941	0,7243	0,4844	10.
Mikulov	0,5045	0,4655	0,4600	0,5361	0,6583	0,6445	0,6094	0,5994	0,5643	0,5469	0,6089	0,8520	0,6099	4.
Moravské Budějovice	0,4317	0,4185	0,3885	0,3529	0,5625	0,4978	0,5058	0,5104	0,4339	0,4609	0,4740	0,7153	0,4967	9.
Přeštice	0,5080	0,4902	0,4573	0,5199	0,7713	0,7195	0,6141	0,6299	0,6063	0,6375	0,6026	0,7117	0,6210	3.
Sedlčany	0,6079	0,6603	0,4273	0,5518	0,6557	0,5795	0,5978	0,5902	0,5588	0,6727	0,6861	0,8533	0,6412	1.
Soběslav	0,4590	0,4468	0,4380	0,4909	0,5819	0,5127	0,4372	0,5623	0,5215	0,3928	0,5358	0,7594	0,5267	7.
Světlá nad Sázavou	0,6815	0,6614	0,4036	0,4697	0,6033	0,6629	0,5162	0,5176	0,4636	0,4122	0,4900	0,6842	0,5416	6.
Vimperk	0,5853	0,5348	0,3864	0,4030	0,5713	0,5918	0,5521	0,5675	0,5057	0,3562	0,3149	0,8410	0,5207	8.
Průměr měst	0,5529	0,5430	0,4166	0,4647	0,6120	0,5976	0,5404	0,5585	0,5062	0,4959	0,5080	0,7281	0,5525	
Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%	

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZRACOVÁNÍ

Tabulka 20: U3 – ukazatel výdajové soběstačnosti

U3	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
	Český Brod	0,7273	0,8308	0,6111	0,6506	1,0829	0,8427	0,7873	0,8284	0,6975	0,6972	0,6047	0,8517	0,7630	4.
	Dačice	1,1737	1,2781	0,6304	0,6004	1,0353	1,3874	0,8429	0,9005	0,7289	0,7013	0,7340	1,0626	0,8989	1.
	Frydlant	0,6791	0,6173	0,4243	0,4490	0,6581	0,7075	0,6220	0,5923	0,5020	0,6399	0,4825	0,7581	0,5992	11.
	Kravaře	0,8993	0,5086	0,5206	0,5116	0,5967	0,5521	0,5561	0,7646	0,5241	0,5041	0,5355	0,9174	0,6230	10.
	Mikulov	0,5962	0,5359	0,5731	0,5857	0,8018	0,9631	0,7520	0,7408	0,6685	0,6208	0,6796	1,1535	0,7509	5.
	Moravské Budějovice	0,6098	0,5843	0,4812	0,5020	0,7204	0,6781	0,6513	0,8176	0,5603	0,5521	0,5575	0,9855	0,6608	9.
	Přeštice	0,9604	0,7107	0,5848	0,7233	1,1286	0,9349	0,7914	0,8237	0,7503	0,8370	0,7527	1,0635	0,8489	2.
	Sedlčany	0,8571	0,8327	0,6874	0,6529	0,8852	0,8278	0,7406	0,7355	0,6933	0,8412	0,9313	1,1326	0,8406	3.
	Soběslav	0,8103	0,6584	0,6461	0,5851	0,8388	0,6331	0,6723	0,7882	0,6432	0,6476	0,7280	0,9851	0,7330	7.
	Světlá nad Sázavou	0,7997	0,9207	0,5334	0,5816	0,9280	0,8899	0,6205	0,6541	0,6164	0,7748	0,5999	1,0261	0,7475	6.
	Vimperk	0,7036	0,6878	0,4620	0,4782	0,8222	0,8086	0,7444	0,9197	0,6924	0,4490	0,4577	1,0565	0,6986	8.
	Průměr měst	0,8015	0,7423	0,5595	0,5746	0,8634	0,8387	0,7073	0,7787	0,6433	0,6605	0,6421	0,9993	0,7422	
Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%		

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Z tabulky 19, která zobrazuje výsledky ukazatele U2, ukazatel příjmově soběstačnosti, vyplývá, že průměrně nejvyšší podíl vlastních příjmů na celkových příjmech má město Sedlčany, více než 64,1 %, a je tedy nejvíce finančně nezávislé na cizích zdrojích, tj. běžných a kapitálových dotacích. Vážený průměr vypočítaný z průměrných hodnot ukazatelů měst v jednotlivých letech dosahuje hodnoty téměř 55,3 %, a proto lze výsledek dosažený městem Soběslav, téměř 52,7 %, považovat za mírně podprůměrný.

Tabulka 20 pak prostřednictvím ukazatelů U3, ukazatel výdajové soběstačnosti, informuje o tom, do jaké míry jsou města schopna pokrýt těmito vlastními příjmy své běžné výdaje. Nejlepšího výsledku dosáhlo město Dačice, jehož vlastní příjmy stačí průměrně na úhradu téměř 89,9 % běžných výdajů. Hodnota výsledného průměrného ukazatele města Soběslav 73,3 % je opět nižší než výsledek konstruovaný z průměrných hodnot měst v jednotlivých letech, tj. více než 74,2 %.

Obě tabulky, 19 a 20, zachycují podstatné zvýšení ukazatelů u všech měst v roce 2012, neboť od tohoto roku již nezprostředkovávala výplatu sociálních dávek příjemců a neobdržela proto ani dotační prostředky k tomu určené. U ukazatele U3, ukazatel výdajové soběstačnosti, dosáhlo do roku 2011 doporučených hodnot, tj. větší než 1, jen město Dačice v letech 2001, 2002, 2005 a 2006 a Český Brod v roce 2005, v roce 2012 již to byla více než polovina sledovaných měst.

Tabulka 21: U4 – ukazatel kapitálových výdajů na 1 obyvatele

	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
U4	Český Brod	3535,78	6005,01	6422,00	6857,90	7660,80	2732,30	5053,09	6650,08	6653,54	5128,18	6505,73	7566,88	6051,35	7.
	Dačice	7285,92	7333,96	6034,02	2371,11	3938,28	10240,17	12529,37	6027,87	9530,76	3776,79	2598,55	4876,38	6106,27	6.
	Frydlant	4999,25	2606,79	1859,70	5865,57	4547,84	7350,88	2926,92	3804,40	5760,20	13188,26	13827,27	9302,11	7298,55	3.
	Kravaře	2999,94	2870,49	7100,10	7913,79	1199,26	2252,51	7593,00	22984,20	34789,38	8192,35	666,58	780,80	8416,43	1.
	Mikulov	2255,84	4739,13	4744,76	4004,19	3950,22	10343,71	5592,57	5091,98	8497,71	3250,23	1646,86	2177,82	4448,99	11.
	Moravské Budějovice	5483,19	4856,38	5853,69	9018,37	6686,80	5293,41	4771,88	9071,10	8548,00	1368,49	3852,29	3054,66	5343,19	9.
	Přeštice	8429,19	6270,74	10119,81	6506,52	5000,38	3245,02	3021,74	5252,28	4600,64	5241,49	2043,30	9097,98	5457,27	8.
	Sedlčany	6256,67	5988,16	10265,98	4226,32	2741,57	5119,80	3274,55	3620,20	5448,44	2513,03	7809,33	3557,12	4836,64	10.
	Soběslav	11750,01	4938,30	8918,71	5903,10	4973,35	5994,23	8694,58	4714,23	9506,84	11019,65	9330,15	2080,18	7219,21	4.
	Světlá nad Sázavou	4550,06	4645,77	4471,16	1863,76	6804,64	4011,68	6177,97	4908,98	10991,14	17448,82	5282,96	7081,62	7084,75	5.
Vimperk	1261,58	4352,66	4141,13	8489,81	5807,67	8983,51	6377,65	10193,19	9408,66	7153,95	16775,48	3616,70	7893,51	2.	
	Průměr měst	5346,13	4964,31	6357,37	5729,13	4846,44	5960,66	6001,21	7483,50	10339,57	7116,48	6394,41	4835,66	6377,83	
	Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%	

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

V případě ukazatele U4, ukazatel kapitálových výdajů na 1 obyvatele, jehož výsledky jsou zobrazeny v tabulce 21, dosáhlo nejlepší průměrné celkové hodnoty 8416,43 Kč město Kravaře. Průměrné kapitálové výdaje na obyvatele města Soběslav ve výši 7219,21 Kč přesahují výsledek vypočtený z průměrných hodnot měst v jednotlivých letech 6377,83 Kč, který je považován za střední stav, a jsou 4. nejlepším výsledkem.

Tabulka 22: U5 – ukazatel dluhové služby

U5	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
	Český Brod	0,0536	0,0499	0,0386	0,0591	0,0875	0,0802	0,0254	0,0213	0,0802	0,2398	0,1349	0,0531	0,0852	10.
	Dačice	0,0148	0,0159	0,0187	0,0272	0,0100	0,0299	0,0528	0,0406	0,0468	0,1439	0,0281	0,0994	0,0522	5.
	Frydlant	0,0674	0,0457	0,0319	0,0277	0,0453	0,0407	0,0575	0,0462	0,0153	0,0381	0,0872	0,0903	0,0532	6.
	Kravaře	0,0400	0,0355	0,0279	0,0237	0,0366	0,0221	0,0454	0,0446	0,0244	0,3532	0,2609	0,4806	0,1565	11.
	Mikulov	0,0069	0,0083	0,0063	0,0172	0,0122	0,0094	0,0184	0,0137	0,0093	0,0322	0,0446	0,0556	0,0241	2.
	Moravské Budějovice	0,0483	0,0479	0,0456	0,0506	0,0569	0,0616	0,0668	0,0478	0,0777	0,1120	0,0486	0,0639	0,0632	8.
	Přeštice	0,0181	0,0491	0,0569	0,2260	0,0882	0,0622	0,0575	0,0417	0,0378	0,0338	0,0309	0,0321	0,0568	7.
	Sedlčany	0,0425	0,0774	0,0669	0,0871	0,1268	0,0734	0,0563	0,0454	0,0410	0,0212	0,0079	0,0102	0,0470	4.
	Soběslav	0,0415	0,0330	0,0255	0,0477	0,0793	0,0508	0,0177	0,0188	0,0639	0,2729	0,0371	0,0263	0,0647	9.
	Světlá nad Sázavou	0,0002	0,0003	0,0006	0,0177	0,0005	0,0005	0,0000	0,0000	0,0010	0,0287	0,1003	0,0182	0,0200	1.
	Vimperk	0,0395	0,0319	0,0254	0,0248	0,0542	0,0445	0,0453	0,0429	0,0352	0,0230	0,0210	0,0485	0,0361	3.
	Průměr měst	0,0339	0,0359	0,0313	0,0553	0,0543	0,0432	0,0403	0,0330	0,0393	0,1181	0,0729	0,0889	0,0599	
Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%	

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 23: U6 – ukazatel krytí dluhové služby

U6	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
	Český Brod	5,1325	6,3604	5,9747	3,4731	3,5103	2,8599	9,2199	10,2244	2,4754	0,8233	0,7135	1,8400	3,9577	4.
	Dačice	13,5902	17,2188	10,1839	3,9367	18,6870	5,9478	4,0751	4,6274	3,3595	0,9901	5,7191	2,3978	6,2993	2.
	Frydlant	1,7534	0,9267	3,8996	3,2480	2,2354	2,7990	2,3948	2,9689	1,4477	4,9126	0,7738	1,3996	2,3447	9.
	Kravaře	4,7245	4,3636	7,8517	5,6609	3,6804	4,4212	3,1584	2,0334	-1,8684	0,1005	0,2842	0,3077	2,1975	10.
	Mikulov	16,5486	10,3166	7,0375	1,5206	7,1736	1,1094	2,1273	5,8268	1,0906	0,5489	1,2327	3,1767	3,8290	5.
	Moravské Budějovice	2,1791	3,0181	2,8283	2,2810	3,0665	2,7992	2,4919	3,6497	1,0196	1,3473	2,1077	2,4905	2,3620	8.
	Přeštice	8,3561	3,2477	1,6307	0,4256	0,9098	1,4629	2,0923	3,7238	2,5704	4,1898	3,6483	4,0949	3,0799	7.
	Sedlčany	3,9418	2,5362	2,3802	1,7157	1,6206	2,0232	2,9280	3,0209	1,4475	1,2773	-1,9833	-0,4757	1,3046	11.
	Soběslav	3,1819	7,1013	5,6563	2,8154	2,2800	1,4956	8,2179	8,6432	2,1086	0,4882	4,3751	5,8667	4,3507	3.
	Světlá nad Sázavou	max.418,708	max.673,7258	max.257,3084	9,0031	max.416,3029	max.361,0877	max.1748,3119	max.0!	max.114,7058	6,9843	0,7107	8,2594	MAX.	1.
	Vimperk	2,7851	4,5630	2,6389	0,0839	1,5338	3,1584	2,3045	3,8357	3,0162	3,1375	4,9338	3,5902	3,1110	6.
	Průměr měst	6,2193	5,9652	5,0082	3,1058	4,4697	2,8076	3,9010	4,8554	1,6667	2,2545	2,0469	2,9952	3,4280	
Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%		

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Dle výsledků ukazatele U5, ukazatel dluhové služby, zaznamenaných v tabulce 22 je zřejmé, že průměrně největšího podílu poplatků dluhové služby na celkových příjmech, téměř 15,07 %, dosáhlo město Kravaře. Důvodem jsou značně vysoké hodnoty ukazatele v letech 2010 – 2012. Na opačné straně pomyslného žebříčku se umístilo město Světlá nad Sázavou s výsledkem průměrného celkového ukazatele 2 %, neboť podstatnou část sledovaného období hradilo zcela minimální poplatky dluhové služby, v roce 2008 dokonce žádné. Výsledný průměrný ukazatel města Soběslav skoro 6,5 % je vyšší než vážený průměr vypočítaný z průměrných hodnot ukazatelů měst, tj. téměř 6 %, a lze tedy konstatovat, že se jedná o výsledek podprůměrný, neboť ukazatel je minimalizační.

V tabulce 21 jsou zvýrazněny hodnoty ukazatelů vyšší než 0,2, kdy podíl dluhové služby na celkových příjmech je vyšší než 20 %.

Co se týká ukazatele U6, ukazatel krytí dluhové služby, jehož výsledky jsou zaznamenány v tabulce 23, lze říci, že město Soběslav, ačkoli dosáhlo podprůměrného celkového výsledku ukazatele U5, ukazatel dluhové služby, je schopno nadprůměrně dobře pokrýt dluhovou službu k tomu určenými zdroji. Průměrně stačí saldo běžného rozpočtu k úhradě více než 4,35násobku poplatků dluhové služby, zatímco v případě celkového výsledku za všechna města se jedná jen o hodnotu o málo nižší než 3,43. Je však třeba připomenout, že v případě započítání kompletních výsledků ukazatele města Světlá nad Sázavou by se jednalo o hodnotu mnohem vyšší. Celkový průměrný výsledek města Světlá nad Sázavou se pohybuje vysoko nad výsledky dosaženými ostatními městy ze skupiny.

Záporné hodnoty ukazatelů v případě měst Kravaře a Sedlčany jsou způsobeny schodkovým běžným rozpočtem, který v těchto letech nepokryl běžné výdaje ani po odečtení zahrnutých poplatků dluhové služby, tzn. úroků a splátek leasingu.

4.2.2. Zadluženost

Tabulka 24: U7 – ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech

	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
U7	Český Brod	0,0893	0,4896	0,4769	0,1115	0,0991	0,0847	0,0703	0,0849	0,1066	0,0971	0,1337	0,1612	0,1461	10.
	Dačice	0,0274	0,0465	0,0601	0,0521	0,0974	0,0814	0,1059	0,1000	0,1136	0,1221	0,1005	0,0799	0,0885	9.
	Frydlant	0,0521	0,0482	0,0467	0,0996	0,0991	0,0926	0,0543	0,0350	0,0419	0,0976	0,1389	0,0873	0,0797	6.
	Kravaře	0,0672	0,0473	0,0338	0,0455	0,0336	0,0497	0,1661	0,2690	0,2543	0,2190	0,2406	0,2202	0,1625	11.
	Mikulov	0,0397	0,0599	0,0316	0,0474	0,0189	0,0374	0,0308	0,0188	0,0375	0,0564	0,0488	0,0638	0,0425	3.
	Moravské Budějovice	0,0537	0,0573	0,0627	0,0773	0,0964	0,0903	0,0889	0,0713	0,0714	0,1420	0,0756	0,0648	0,0819	8.
	Přeštice	0,0591	0,0615	0,0823	0,0789	0,0671	0,0606	0,0549	0,0493	0,0412	0,0454	0,0646	0,0907	0,0629	4.
	Sedlčany	0,1037	0,0955	0,0997	0,0909	0,0725	0,0580	0,0801	0,0682	0,0619	0,0558	0,0573	0,0498	0,0694	5.
	Soběslav	0,0266	0,0269	0,0215	0,0351	0,0238	0,0201	0,0200	0,0140	0,0589	0,0968	0,0495	0,0360	0,0394	2.
	Světlá nad Sázavou	0,0201	0,0103	0,0124	0,0090	0,0174	0,0118	0,0122	0,0136	0,0608	0,0636	0,0457	0,0470	0,0317	1.
Vimperk	0,0525	0,0577	0,0444	0,0733	0,0601	0,0739	0,0924	0,0802	0,0726	0,0904	0,1513	0,0483	0,0802	7.	
	Průměr měst	0,0538	0,0910	0,0884	0,0655	0,0623	0,0600	0,0705	0,0731	0,0837	0,0988	0,1006	0,0863	0,0804	
	<i>Váhy</i>	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%	

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 25: U8 – ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích

	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
U8	Český Brod	0,6055	0,1069	0,0777	0,4713	0,3707	0,2593	0,2298	0,1222	0,2755	0,3091	0,2975	0,2817	0,2824	1.
	Dačice	0,5975	0,8086	0,7133	0,8431	0,4744	0,4518	0,6024	0,5353	0,6076	0,3069	0,4603	0,3949	0,5319	6.
	Frydlant	0,9298	0,8900	0,8829	0,8807	0,8888	0,8932	0,8531	0,7943	0,5737	0,7739	0,5597	0,7214	0,7731	11.
	Kravaře	0,4338	0,4849	0,4735	0,6338	0,7090	0,6711	0,5510	0,5389	0,7682	0,9487	0,9552	0,9519	0,7301	9.
	Mikulov	0,6722	0,6586	0,6035	0,4484	0,3914	0,4514	0,4077	0,4794	0,7087	0,5266	0,6234	0,3543	0,5158	5.
	Moravské Budějovice	0,7229	0,7571	0,6459	0,7543	0,7635	0,7302	0,7368	0,6714	0,7368	0,1893	0,3740	0,2453	0,5580	7.
	Přeštice	1,0000	1,0000	0,9641	0,9674	0,9621	0,9232	0,8585	0,8385	0,8355	0,6486	0,5284	0,4161	0,7700	10.
	Sedlčany	0,9690	0,9031	0,7055	0,7205	0,6347	0,5619	0,2729	0,2175	0,1281	0,0698	0,0487	0,0282	0,3364	3.
	Soběslav	0,9216	0,8909	0,8322	0,9146	0,8177	0,8508	0,5727	0,6772	0,8631	0,2115	0,6254	0,7205	0,7015	8.
	Světlá nad Sázavou	0,2048	0,3950	0,3063	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,8036	0,5850	0,4324	0,5032	0,3036	2.
	Vimperk	0,2506	0,1864	0,2680	0,3840	0,3711	0,5718	0,5508	0,5310	0,4819	0,3008	0,1934	0,5899	0,4038	4.
	Průměr měst	0,6643	0,6438	0,5884	0,6380	0,5803	0,5786	0,5123	0,4914	0,6166	0,4428	0,4635	0,4734	0,5369	
	Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%	

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Výsledné průměrné hodnoty ukazatel U7, ukazatel podílů cizích zdrojů na celkových aktivech, v tabulce 24 ukazují, že průměrně největší část svých aktiv kryje cizími zdroji město Kravaře, přesněji téměř 16,3 %. V letech 2008 a 2009 dokonce hodnoty ukazatele překročily mez stanovenou Ministerstvem financí a i v následujících dvou sledovaných letech se hodnota ukazatele pohybovala vysoko. Podíl cizích zdrojů na celkových aktivech vyšší než 25 % vykázalo v začátku sledovaného období, v letech 2002 a 2003, i město Český Brod, jehož výsledný průměrný ukazatel vyšší než 14,6 % ho řadí na 10. místo. Nejlepšího výsledku dosáhlo naopak město Světlá nad Sázavou s průměrným podílem cizích zdrojů na celkových aktivech téměř 3,2 %. Výsledný průměrný ukazatel města Soběslav vyšší než 3,9 % je druhým nejlepším výsledkem. Vzhledem k váženému průměru vypočítaném z průměrných hodnot ukazatelů měst, tj. více než 8 %, se jedná o výsledek vysoce nadprůměrný.

Ukazatel U8, ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojů, jehož výsledky zachycuje tabulka 25, informuje o tom, kolik % dluhů tvoří cizí zdroje. V případě města Soběslav dosahují dluhy průměrně téměř 70,2 % cizích zdrojů, přitom celkový výsledek vypočítaný z průměrných hodnot ukazatelů měst je jen téměř 53,7 %. Průměrně nejmenší podíl dluhů na cizích zdrojích má město Český Brod, více než 28,2 %. Vzhledem k celkovému vysokému výsledku ukazatele U7, ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, to znamená, že většinu cizích zdrojů netvoří dluhy ve smyslu finančních výpomocí a bankovních úvěrů. Tato skutečnost celkový výsledný ukazatel U7, ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, mírně zlepšuje. U města Soběslav je tomu přesně naopak.

4.2.3. Likvidita

Tabulka 26: U9 – ukazatel běžné likvidity

MĚSTO		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
U9	Český Brod	4,4473	4,1050	3,5050	0,8751	0,7897	1,1520	1,2850	0,6857	0,4642	0,7723	0,6245	0,3460	1,2303	10.
	Dačice	4,9192	11,1964	3,0504	5,1539	2,8016	6,5115	6,4429	5,0445	3,6056	1,8331	4,0242	4,9667	4,6998	4.
	Frydlant	25,4720	11,3407	14,3021	6,3097	7,0257	5,4400	7,8569	7,4969	2,1940	4,4340	1,7192	2,9653	6,5460	1.
	Kravaře	3,1139	3,6778	4,5348	3,2823	4,4782	3,5794	1,4683	0,8291	0,4675	1,0276	0,2911	0,4937	1,8240	8.
	Mikulov	5,9746	3,0498	2,8518	1,7484	2,1881	2,8793	3,1303	6,1281	5,0515	2,3209	2,8000	2,4267	3,2936	6.
	Moravské Budějovice	1,4456	2,9609	2,0300	2,2634	2,2074	1,5698	2,0267	2,7375	2,7045	1,1697	1,4057	1,9808	1,9858	7.
	Přeštice	0,4630	0,3869	0,4159	3,5064	7,4704	5,8669	6,2876	6,1203	6,9034	3,7079	3,3830	3,1183	4,2334	5.
	Sedlčany	1,2299	0,7188	0,6257	0,6641	0,7800	0,9206	0,3679	0,5750	0,4316	1,3715	1,8020	2,7334	1,1584	11.
	Soběslav	4,6461	8,1392	7,7516	6,1864	4,3233	3,1887	2,7119	12,6161	6,9841	1,2892	1,7127	4,1343	4,8957	3.
	Světlá nad Sázavou	4,6926	7,5974	6,6087	10,3855	6,1242	7,5432	5,1114	5,1186	5,5776	4,2045	4,4497	4,3840	5,6622	2.
	Vimperk	2,1035	1,6897	1,9976	1,3119	1,5746	1,9911	1,9299	2,3571	2,2138	1,4033	1,2337	1,8537	1,7718	9.
	Průměr měst	5,3189	4,9875	4,3340	3,7897	3,6148	3,6948	3,5108	4,5190	3,3271	2,1395	2,1314	2,6730	3,3910	
Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%	

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 27: U10 – ukazatel okamžité likvidity

U10	MĚSTO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	PRŮMĚR	Pořadí
	Český Brod	0,6805	0,2575	0,3172	0,4674	0,4508	0,6316	0,5315	0,1894	0,0974	0,1804	0,0756	0,0378	0,2795	11.
	Dačice	3,4639	8,0783	2,1569	3,7801	1,6943	5,5131	4,8297	3,8028	2,6600	0,7626	3,0402	3,7779	3,4406	3.
	Frydlant	12,4898	5,2170	9,1168	4,5850	4,7132	3,1485	6,0587	6,0480	1,4517	3,8588	0,8251	1,9412	4,2168	1.
	Kravaře	1,8551	1,3474	2,4543	1,7743	3,0966	2,4326	0,8492	0,6955	0,4131	0,3211	0,1046	0,1843	1,0432	7.
	Mikulov	4,9643	2,1275	2,2564	0,4127	0,4357	0,9853	1,1579	2,4465	1,2792	0,5708	0,8250	1,3323	1,3785	6.
	Moravské Budějovice	0,4581	1,8643	0,7720	1,0666	0,4600	0,3022	0,8957	1,6608	1,5547	0,2773	0,7369	1,1044	0,9226	9.
	Přeštice	0,3397	0,2780	0,1959	2,1920	5,0591	4,9882	5,5380	5,1854	5,1223	2,1608	2,4248	1,9391	3,1285	5.
	Sedlčany	0,7747	0,4248	0,4686	0,4290	0,5318	0,7622	0,3276	0,5353	0,3455	1,0545	1,3928	2,4606	0,9297	8.
	Soběslav	2,8709	6,8946	6,7019	5,1347	3,3530	1,8421	1,7764	8,9720	5,3197	0,4106	1,4289	3,8248	3,7207	2.
	Světlá nad Sázavou	1,6383	2,1584	2,8054	4,9428	2,5794	3,2668	3,8119	3,3032	4,1977	3,3891	3,3911	3,4669	3,3678	4.
	Vimperk	0,8265	0,6163	0,7141	0,3519	0,4785	0,6192	0,9214	1,2555	1,0263	0,4625	0,2688	0,9212	0,7032	10.
	Průměr měst	2,7601	2,6604	2,5418	2,2851	2,0775	2,2265	2,4271	3,0995	2,1334	1,2226	1,3194	1,9082	2,1028	
Váhy	5%	5%	5%	7%	7%	7%	9%	9%	9%	11%	13%	13%	100%		

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

Ukazatel U9, ukazatel běžné likvidity, v tabulce 26 se v některých letech pohybuje pod optimální hodnotou, tj. minimálně 1, u města Český Brod, Kravaře, Přeštice a Sedlčany. V případě města Český Brod a Sedlčany k tomuto dochází po většinu let sledovaného období, což je důvodem, že jejich výsledný průměrný ukazatel je nejhorší, resp. nejnižší. V případě města Kravaře se hodnota ukazatele pohybuje v intervalu $<0; 1>$ i v letech 2008 a 2009, kdy město nedodrželo stanovenou hranici podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, tj. 25 %, jak vyplývá z ukazatele U7, ukazatel podílu zadluženosti na celkových aktivech, což dle Ministerstva financí může značit problémy v hospodaření obce.

Město Soběslav v celém sledovaném období nevykázalo problémy s běžnou likviditou, průměrně stačí oběžná aktiva k úhradě více než 4,13násobku krátkodobých závazků. Lepší výsledné průměrné hodnoty dosáhlo jen město Frýdlant, téměř 6,55, a Světlá nad Sázavou, přes 5,66. Celkový výsledek vypočítaný za všechna města, tedy průměr, dosáhl hodnoty vyšší než 3,39.

Ukazatel U10, ukazatel okamžité likvidity, v tabulce 27, který je doplňující, řadí město Soběslav celkově na 2. místo s hodnotou vyšší než 3,42. 1. místo patří opět městu Frýdlant, jehož finanční majetek průměrně pokrývá krátkodobé závazky více než 4,21krát. Hodnota výsledného ukazatele vypočítaného z průměrných hodnot ukazatelů měst v jednotlivých letech je o málo vyšší než 2,10.

4.3. Souhrnné závěrečné hodnocení ukazatelů soustavy

Tato kapitola obsahuje závěrečné hodnocení skupiny měst na základě vypočtených výsledných hodnot všech ukazatelů soustavy s použitím bodovací, jejíž základní principy jsou popsány v metodice.

Tabulka 28: Výsledné hodnoty všech ukazatelů soustavy – vstupní data pro bodovací metodu

MĚSTO	Ukazatele rozpočtové hospodaření						Ukazatele zadluženosti		Ukazatele likvidity	
	U1 _h	U2 _d	U3 _h	U4 _h	U5 _d SIMU	U6 _h	U7 _h SIMU	U8 _d SIMU	U9 _h SIMU	U10 _a
Český Brod	0,2082	0,5494	0,7630	6051,35	0,0852	3,9577	0,1461	0,2824	1,2303	0,2795
Dačice	0,1994	0,6241	0,8989	6106,27	0,0522	6,2993	0,0885	0,5319	4,6998	3,4406
Frydlant	0,1124	0,4623	0,5992	7298,55	0,0532	2,3447	0,0797	0,7731	6,5460	4,2168
Kravaře	0,0902	0,4844	0,6230	8416,43	0,1565	2,1975	0,1625	0,7301	1,8240	1,0432
Mikulov	0,0673	0,6099	0,7509	4448,99	0,0241	3,8290	0,0425	0,5158	3,2936	1,3785
Moravské Budějovice	0,1473	0,4967	0,6608	5343,19	0,0632	2,3620	0,0819	0,5580	1,9858	0,9226
Přeštice	0,1301	0,6210	0,8489	5457,27	0,0568	3,0799	0,0629	0,7700	4,2334	3,1285
Sedlčany	0,0947	0,6412	0,8406	4836,64	0,0470	1,3046	0,0694	0,3364	1,1584	0,9297
Soběslav	0,1693	0,5267	0,7330	7219,21	0,0647	4,3507	0,0394	0,7015	4,8957	3,7207
Světlá nad Sázavou	0,1589	0,5416	0,7475	7084,75	0,0200	MAX. ₁₀₀	0,0317	0,3036	5,6622	3,3678
Vimperk	0,1218	0,5207	0,6986	7893,51	0,0361	3,1110	0,0802	0,4038	1,7718	0,7032
Průměr měst	0,1363	0,5525	0,7422	6377,83	0,0599	3,4280	0,0804	0,5369	3,3910	2,1028
Typ ukazatele	MAX.	MAX.	MAX.	MAX.	MIN.	MAX.	MIN.	MIN.	MAX.	MAX.
Váhy	20%	5%	10%	10%	5%	10%	15%	5%	15%	5%
Pořadí Soběslavi	3.	7.	7.	4.	9.	3.	2.	8.	3.	2.

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZRACO VÁNÍ

Tabulka 29: Závěrečné hodnocení – bodovací metoda

	MĚSTO	Ukazatele rozpočtové hospodaření					Ukazatele zadluženosti		Ukazatele likvidity		Průměr bodů	Pořadí	
		U1 _h	U2 _d	U3 _h	U4 _h	U5 _d SIMU	U6 _h	U7 _h SIMU	U8 _d SIMU	U9 _h SIMU			U10 _a
Závěrečné hodnocení	Český Brod	100,00	85,68	84,88	71,90	23,47	3,96	21,69	100,00	18,79	6,63	52,93	6.
	Dačice	95,74	97,34	100,00	72,55	38,33	6,30	35,78	53,09	71,80	81,59	66,69	3.
	Frydlant	53,97	72,10	66,65	86,72	37,61	2,34	39,74	36,53	100,00	100,00	59,64	4.
	Kravaře	43,32	75,54	69,31	100,00	12,78	2,20	19,49	38,68	27,86	24,74	40,51	11.
	Mikulov	32,32	95,12	83,53	52,86	83,05	3,83	74,54	54,75	50,31	32,69	52,50	7.
	Moravské Budějovice	70,75	77,46	73,50	63,49	31,65	2,36	38,68	50,60	30,34	21,88	47,52	9.
	Přeštice	62,46	96,86	94,44	64,84	35,22	3,08	50,37	36,67	64,67	74,19	58,13	5.
	Sedlčany	45,48	100,00	93,51	57,47	42,57	1,30	45,62	83,94	17,70	22,05	46,25	10.
	Soběslav	81,31	82,14	81,54	85,78	30,90	4,35	80,36	40,26	74,79	88,24	68,78	2.
	Světlá nad Sázavou	76,33	84,47	83,15	84,18	100,00	100,00	100,00	93,00	86,50	79,87	87,84	1.
Vimperk	58,51	81,20	77,72	93,79	55,34	3,11	39,49	69,94	27,07	16,68	50,30	8.	
	Průměr měst											57,37	
	Typ ukazatele	MAX.	MAX.	MAX.	MAX.	MIN.	MAX.	MIN.	MIN.	MAX.	MAX.		
	Váhy	20%	5%	10%	10%	5%	10%	15%	5%	15%	5%		

Zdroj: ARISweb; ÚFIS; VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ

V tabulce 29 je zobrazeno závěrečné hodnocení celé skupiny měst, kle kterého je městem s nejlepším finančním zdravím Světlá nad Sázavou. Zásadní úlohu zde přitom sehrála extrémně nízká zadluženost a tedy i poplatky dluhové služby oproti ostatním městům ve skupině. Průměr bodů Světlé nad Sázavou je 87,84 z maximálních 100 bodů.

Druhou nejlepší hodnotou, kterou dosáhlo město Soběslav, je průměr bodů 68,78. Poměrně výrazný rozestup mezi výsledkem těchto dvou měst, resp. i ostatními městy oproti 1. místu, je zejména způsoben přiřazením bodů hodnotám ukazatele U6, ukazatel krytí dluhové služby, kde díky mimořádně nízké zadluženosti Světlé nad Sázavou utrpěla ostatní města značnou bodovou ztrátu, ačkoli jejich výsledky v této oblasti nelze v žádném případě hodnotit jako nevyhovující.

S minimální bodovou ztrátou následuje Soběslav město Dačice s průměrem bodů 66,69. Ostatní města již nedosáhla hranice 60ti průměrných bodů. V intervalu <50 - 60> průměrných bodů se nachází 5 měst, v intervalu <40 - 50> průměrných bodů 3 města. Nejhoršího výsledku dosáhlo město Kravaře s průměrem bodů 40,51, neboť ve skupině sledovaných měst představuje z hlediska zadluženosti zcela opačný extrém než vítězné město Světlá nad Sázavou.

Za nadprůměrně dobrý výsledek v případě této skupiny měst lze přitom považovat více než 57,37 průměrných bodů.

5. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit finanční zdraví města. Konkrétně se jedná o město Soběslav, tj. obec s rozšířenou působností.

K naplnění tohoto cíle bylo využito metod finanční analýzy, které se uplatňují hlavně při hodnocení finanční situace podnikatelských subjektů.

Nejdříve byl navržen systém poměrových ukazatelů pro hodnocení finančního zdraví obcí. Obsahuje 10 ukazatelů. Z klasických poměrových ukazatelů zahrnuje jen zástupce ukazatelů zadluženosti a likvidity, které je vhodné využít i v případě obcí. To ostatně považuje za účelné i Ministerstvo financí, neboť ukazatele tohoto typu jsou součástí soustavy 18ti informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU), kterou sleduje v rámci monitoringu hospodaření obcí. Všechny 4 poměrové ukazatele SIMU zaměřené na rozpočtové hospodaření, zadluženost a likviditu byly do soustavy zařazeny a doplněny ukazateli specifickými, které hodnotí rozpočtové hospodaření obcí. Dále byl doplněn další ukazatel likvidity.

V dalším kroku byla zvolena skupina 10ti srovnatelných měst, kdy se jedná o obce s rozšířenou působností s podobným počtem obyvatel ve správním centru i ve správní oblasti jako má město Soběslav. Pro všech 11 měst byla soustava ukazatelů vypočítána. Byla použita všechna data dostupná prostřednictvím aplikace ARISweb a ÚFIS, tj. výkazy let 2001 – 2012. Ukazatele byly vypočítány za každý rok a agregovány prostřednictvím váženého průměru.

K zhodnocení agregovaných výsledků posloužila bodovací metoda, tj. jedna z matematicko-statistických metod používaných pro analýzu soustav ukazatelů. Jejím prostřednictvím byly průměrné hodnoty ukazatelů soustavy každého města transformovány a syntetizovány do jednoho ukazatele, přitom důležitost jednotlivých ukazatelů byla vyjádřena opět váhami. Tímto způsobem se podařilo zjistit úroveň jednotlivých měst ve výběrovém soboru.

Z provedených analýz vyplynula o finančním zdraví města Soběslav následující zjištění:

V případě 6ti ukazatelů z 10ti město Soběslav dosáhlo oproti průměru, který byl vypočítán z agregovaných hodnot konkrétního ukazatele soustavy všech 11ti měst, lepšího výsledku. Horší výsledek zaznamenalo tedy u 4 ukazatelů, nicméně 3 z nich jsou zařazeny mezi ukazatele doplňkové a mají tedy v hodnocení finančního zdraví města menší významnost.

Ve všech sledovaných letech, tj. 2001 - 2012, splnilo město Soběslav základní podmínku dobrého hospodaření a jeho běžný rozpočet byl v každém roce přebytkový,

průměrně městu za tato léta zbývalo téměř 17 % běžných příjmů, což je jeden z nejlepších výsledků.

Průměrný podíl dluhové služby na celkových příjmech byl ale za toto období zjištěn také poměrně vysoký, což bylo způsobeno zejména úhradou půjčených prostředků v roce 2010 ve výši téměř 67 mil. Kč. Městu se však nadprůměrně dobře dařilo dluhovou službu krýt k tomu určenými prostředky, tj. právě přebytkem běžného rozpočtu, a to v každém roce mimo roku 2010, což není překvapivé. Vzhledem k tomu, že podíl dluhové služby na celkových příjmech byl vysoký jen v jediném roce a jedná se o informaci doplňkovou, neboť je důležitá zejména schopnost dluhovou službu hradit, lze konstatovat, že v této oblasti nemělo město Soběslav žádné potíže.

S tím souvisí zadluženosti města, která v žádném ze sledovaných roků ani zdaleka nedosáhla kritické meze stanovené Ministerstvem financí, kdy podíl cizích zdrojů na celkových aktivech přesahuje 25 %. Průměrná zadluženost Soběslavi byla za sledované období jedna z nejnižších z celé skupiny měst, jednalo se o hodnotu jen do 4 %. Většinu cizích zdrojů však tvořily dluhy ve smyslu finančních výpomocí a úvěrů, nicméně tato informace je také považována za doplňkovou, tj. ne tak významnou, a neznáčí rozhodně žádný problém v hospodaření města.

Město přitom ve sledovaném období věnovalo nadprůměrně velký objem finančních prostředků do svého rozvoje, jak demonstruje jediný ukazatel zaměřený na kapitálový rozpočet.

Co se týká likvidity města Soběslav, lze ji považovat za dostatečnou, neboť v žádném roce sledovaného období se hodnota ukazatele běžné likvidity města nepohybovala v intervalu $<0; 1>$, což je všeobecně považováno za alarmující, zvláště pokud se tento stav opakuje. Průměrně oběžná aktiva pokrývala v celém období krátkodobé závazky města téměř 5krát a Soběslav tak opět dosáhla jednoho z nejlepších výsledků v celé skupině měst. V případě okamžité likvidity byl průměrný výsledek Soběslavi oproti ostatním městům ještě lepší.

Hůře lze hodnotit jen oblast finanční soběstačnosti, která nicméně byla za sledované období vzhledem ke skupině měst průměrná. Aby bylo město Soběslav schopné pokrýt svými vlastními příjmy běžné, tj. pravidelně se opakující výdaje, a dosáhnout doporučené hodnoty ukazatele alespoň 1, musí se pokusit svou aktivitou dále zvyšovat příjmy nebo prosadit výdajové úspory. Nesmí se ovšem jednat o příjmy typu příjmů z prodeje majetku a výdajové úspory by neměly být na úkor zabezpečování objektivně potřebných statků a služeb občanům. Je však nutné upozornit, že tímto směrem zaměřená skupina ukazatelů má spíše teoretický

význam a běžné dotace k úhradě pravidelně se opakujících výdajů má město samozřejmě k dispozici.

Celkově lze finanční zdraví města Soběslav hodnotit jako velmi dobré, což potvrzují i výsledky provedené bodovací metody aplikované na soustavu ukazatelů a všechna vybraná města, která jej řadí na 2. místo s průměrným počtem bodů 68,78 z max. 100 bodů. Za nadprůměrně dobrý výsledek v případě této skupiny měst lze přitom považovat více než 57,37 průměrných bodů.

SUMMARY

The aim of the thesis is to evaluate the financial health of the town. Financial analysis methods which are traditionally used for the evaluation of the financial situation of the entrepreneurial entities are convenient to use for this purpose.

There was designed a system of financial ratios/indicators suitable for the evaluation of the financial health of municipalities. It involves 10 indicators. Four financial ratios were adopted from the system of informative and monitoring indicators (SIMU) which is being watched by the Ministry of Finance of CR in the framework of the municipality management monitoring and they contain apart from the other things also representatives of the classic financial ratios of indebtedness and liquidity. Further indicators which are involved are particularly special ones focussed on municipality budgetary management.

Next, there was selected a group of 10 comparable towns. For this selected sample including the investigated town the system of ratios was calculated. There were used all data which are accessible by means of the application of ARISweb and ÚFIS /kinds of servers – translator's remark/, i.e. reports for the period of 2001 – 2012. The indicators were calculated for each year and aggregated by means of the weighted average.

In order to evaluate the aggregated results there was used a point method, i.e. one of the mathematical and statistical methods used for indicators system analysis. Using this method the average values of the system indicators for the particular towns were transformed and synthesized into one indicator, while importance of the particulars indicators was expressed again by scales. This way there was possible to find out the level of each town in the selected set.

The analyzed town reached the second best result with the average number of points 68.78 out of maximum 100 points. In this particular group of towns the result of 57.37 average points is considered to be a better than average result. The financial health of the town can be evaluated as very good.

KEY WORDS

Municipality, financial health, financial analysis

JEL: R51

PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ

ARISweb – webové rozhraní pro zobrazování dat z aplikace ARIS [online]. Dostupné z: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iaris/info.pl>>

Český statistický úřad [online]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/>>

Břeň, J. Starosta a jiné orgány obce. Deník veřejné správy [online]. 2007/11/13 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6292738>>

Břeň, J. Přechod státního majetku na obce z pohledu judikatury. Deník veřejné správy [online]. 2009/11/16 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6404052>>

Břeň, J. Hospodaření obce. Deník veřejné správy [online]. 2010/02/10 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6415440&ht=Hospoda%F8en%ED+obce>>

Deník veřejné správy [online]. Finanční audit a restrukturalizace majetku obcí je správná cesta. 2013/01/24 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6576899>>

Deník veřejné správy [online]. Finanční stabilita měst a obcí je důležitá i pro banky. 2012/03/23 [cit. 2013/07/28]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6534832>>

Duda, M. Samostatná a přenesená působnost obce. Juristic.cz [online]. 2002/06/17 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://spravni.juristic.cz/154292/clanek/spravni2.html>>

Kotrba, R. a Svoboda, M. Podnikatelská činnost obce. Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů [online]. 2011/01/28 [cit. 2013/07/25]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2011/zpravy-mf-cislo-1-2011-komplet-ke-staze-3619>>

Kypetová, J. Vliv majetku na obecní příjmy a výdaje. Deník veřejné správy [online]. 2010/04/19 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6425111>>

Lovětínský, V. a Mylková, P. Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy. Parlamentní institut [online]. 2011/04 [cit. 2013/07/15]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/sdata/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU_78.pdf>

Město Soběslav – oficiální stránky [online]. Dostupné z: <<http://www.musobeslav.cz/>>

MF ČR [1] [online]. Návrh věcného záměru zákona, kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů. Veřejná diskuse č. 2/2011 - zadluženost obcí, poskytování dotací z územních rozpočtů a komunální dluhopisy. 2011 [cit. 2012/12/04]. Dostupné z:

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_verejne_diskuse.html>

MF ČR [2] [online]. Důvodová zpráva k návrhu zákona (zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní). 2011/11 [cit. 2012/12/4]. Dostupné z:

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_model_sdil_dani_obci_65628.html?year=2011>

MF ČR [3] [online]. Zadluženost územních samosprávných celků v roce 2007. 2008/05/13 [cit. 2013/07/24]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/zadluzenost-uzemnich-rozpocet/2007/zadluzenost-uzemnich-celku-2007-940>>

MF ČR [4] [online]. Zadluženost územních rozpočtů v roce 2012. 2013/04/15 [cit. 2013/07/24]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/zadluzenost-uzemnich-rozpocet/2013/zadluzenost-uzemnich-rozpocet-v-roce-201-11641>>

MF ČR [5] [online]. Monitoring hospodaření obcí. 2008/12/02 [cit. 2013/08/12]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>>

MPSV ČR [online]. Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí pro rok 2013. 2013/03/06 [cit. 2013/07/27]. Dostupné z:

<http://www.mpsv.cz/files/clanky/14761/metodika_2013b.pdf. Publikováno 6.3.2013>

MV ČR [online]. Územně správní členění České republiky. 2010 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/prehledy-zmen-v-uzemni-organizaci-v-nazvech-obci-a-jejich-casti.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>>

Netolický, M. Obchodní tajemství nebo veřejná informace o společnosti založené obcí?. Deník veřejné správy [online]. 2008/05/12 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6318204>>

Obchodní rejstřík [online]. Dostupné z: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>>

Otrusínová, M. a Kubíčková, D. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4

Pavel, J. Efektivnost a transparentnost obecních obchodních společností. Transparency international – Česká republika [online]. 2006 [cit. 2013/07/20]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/doc/vz_obecni_firmy_pavel.pdf>

Pavel, J. Používání obchodních společností v České republice na příkladu krajských měst. Praha: Transparency international – Česká republika, 2008. ISBN 978-80-87123-03-4

Pavlíková, J. Metodika financování obcí a hlavního města Prahy. Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů [online]. 2011/1/28 [cit. 2013/07/25]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2011/zpravy-mf-cislo-1-2011-komplet-ke-staze-3619>>

Pavlíková, J. Metodika financování obcí a hlavního města Prahy. Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů [online]. 2012/1/27 [cit. 2013/07/25]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2012/zpravy-mf-cislo-1-2012-komplet-ke-staze-3613>>

Pavlíková, J. Metodika financování obcí a hlavního města Prahy. Zprávy ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů [online]. 2013/1/04 [cit. 2013/07/25]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/201301/zpravy-mf-cislo-1-2013-komplet-ke-staze-8303>>

Peková, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4

Peterová, H. Výpůjčka nemovitého majetku příspěvkové organizaci. Deník veřejné správy [online]. 2009/04/09 [cit. 2013/07/15]. Dostupné z: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6390751>>

Peterová, H. Rozpočet a závěrečný účet – tvorba, zveřejnění, třídění a změny. Deník veřejné správy [online]. 2012/05/28 [cit. 2013/07/24]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6544273>>

Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5

Portál na podporu rozvoje obcí [1] [online]. Přístupy ke klasifikaci obecního majetku. 2012/10/12 [cit. 2013/07/01] Dostupné z: <<http://www.rozvojobci.cz/news/pristupy-ke-klasifikaci-obecniho-majetku/>>

Portál na podporu rozvoje obcí [2] [online]. Doporučení ke zkvalitnění majetkového hospodaření. 2012/10/15 [cit. 2013/07/01]. Dostupné z: <<http://www.rozvojobci.cz/news/doporuceni-ke-zkvalitneni-majetkoveho-hospodareni/>>

Sedláček, J. Finanční analýza podniku. Praha: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6

Šelešovský, J. a kol. Účetnictví, daně, audit a financování územních samosprávných celků a organizací neziskového sektoru. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3583-8

Tománek, P. Role běžného a kapitálového rozpočtu územních samosprávných celků. Vysoká škola ekonomická v Praze [online]. 2006 [cit. 2013/07/25]. Dostupné z: <http://kvf.vse.cz/wp-content/uploads/2010/06/1168948678_sb_tomanek.pdf>

Tománek, P., Role dotací v územních rozpočtech (Vzájemná provázanost daňových příjmů a dotací). Deník veřejné správy [online]. 2002/08/20 [cit. 2013/07/30]. Dostupné z: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=557249>>

Toth, P. a kol. Financování obcí – sociálně ekonomický rozvoj systému. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2005. ISBN 80-245-0957-1

ÚFIS – webové rozhraní pro zobrazování dat se systému CSÚIS [online]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/ufis/>

Legislativa

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, v platném znění

Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé účetní jednotky, v platném znění

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, v platném znění

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávním celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), v platném znění

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění

Zákon č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2011

Zákon č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2012

Zákon č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2013

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Základní vztah příjmů, výdajů a financování

Obrázek 2: Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vazby finančního a majetkového hospodaření

Tabulka 2: Zjednodušená struktura příjmů a výdajů dle druhového třídění rozpočtové skladby

Tabulka 3: Zjednodušená struktura financování dle druhového třídění rozpočtové skladby

Tabulka 4: Výlučné daňové příjmy

Tabulka 5: Sdílené daně

Tabulka 6: Tzv. motivační prvky systému

Tabulka 7: Obsah finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích

Tabulka 8: Významné položky v rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa

Tabulka 9: Zjednodušený přehled základních metod finanční analýzy podniku

Tabulka 10: Účetní a finanční výkazy, předávání výkazů do ARIS a CSÚIS

Tabulka 11: Zjednodušená platná rozvaha

Tabulka 12: Zjednodušený platný výkaz zisků a ztráty

Tabulka 13: Zjednodušený platný přehled o peněžních tocích

Tabulka 14: Zjednodušený platný přehled o změnách vlastního kapitálu

Tabulka 15: Seznam vybraných obcí s rozšířenou působností

Tabulka 16: Soustava zvolených ukazatelů

Tabulka 17: Způsob výpočtu ukazatelů

Tabulka 18: U1 – základní ukazatel běžného rozpočtu

Tabulka 19: U2 – ukazatel příjmové soběstačnosti

Tabulka 20: U3 – ukazatel výdajové soběstačnosti

Tabulka 21: U4 – ukazatel kapitálových výdajů na 1 obyvatele

Tabulka 22: U5 – ukazatel dluhové služby

Tabulka 23: U6 – ukazatel krytí dluhové služby

Tabulka 24: U7 – ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech

Tabulka 25: U8 – ukazatel podílu zadluženosti na cizích zdrojích

Tabulka 26: U9 – ukazatel běžné likvidity

Tabulka 27: U10 – ukazatel okamžité likvidity

Tabulka 28: Výsledné hodnoty všech ukazatelů soustavy – vstupní data pro bodovací metodu

Tabulka 29: Závěrečné zhodnocení – bodovací metoda

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Struktura příjmů obcí po konsolidaci v letech 2000 – 2012

Graf 2: Struktura výdajů obcí po konsolidaci v letech 2000 – 2012

Graf 3: Saldo rozpočtů obcí a zadluženost obcí včetně jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2000 – 2012